MODVS BAPTIZANDI, PRECES ET BENEDICTIONES, QVIBVS ECCLESIA AETHIOpum vtitur, cum Sacerdotes benedicunt puerperæ, vna cum infante Eccleſiam ingredienti poſt quadrageſimum puerperij diem.

Item Orationes, quibus ijdem vtuntur in Sacramento Baptiſmi & confirmationis.

Item Miſſa qua communiter vtuntur, quæ etiam Canon vniuerſalis appellatur, nunc primum ex lingua Chaldæa ſiue Æthiopica in Latinam conuerſa.

¶ LOVANII.

Apud Martinum Verhaſſelt in pingui Gallina Biblop. Iurat. Anno Domini. 1550. Menſe Ianuario.

¶ Cum Gratia & Priuilegio ad quadriennium.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

PErmiſſum eſt Petro Verhaſſelt à Cęſarea Maieſtate, vt excudere faciat libellũ, cui titulus eſt, Modus baptizandi, preces & benedictiones, quibus eccleſia Æthiopum vtitur. Item orationes, quibus ijdem vtuntur in ſacramento baptiſmi & confirmationis. Item miſſa qua communiter vtuntur, &cæ. & eundem libellum vendere, Interdictum prætęrea eſt, ne quis alius excudat libellum prædictum, aut excudi curet, aut alibi excuſum vendat inter quatuor annos proximos, ſub poena. 20. Caroleorum, vt latius patet in literis Datis Bruxellę. 20. Nouembris. Anno. 1549.

Signat. P. de Lens.

SANCTISS. AC BEATISS. PATRI PAVLO III. Pontifici Opt. Max. Petrus Abbas Æthiops.

CVm Catholicus,& vniuerſalis,Chriſtianæ fidei grex, ea ratione à ſeruatore omnium Chriſto in vnū coactus ſit,vt ea omnia, quę religionis ſunt, integra & incorrupta ab omnibus ſeruari ęque debeant,Non poſſum non maxime dolere,beatiſſime pater,quod quidam hęc in diuerſas diſſecent ſectas, eaque, quæ omnibus eadem ſunt, quærant prorſus diuerſa facere. Quo factum eſt, vt vnus idemque Chriſti ſanctiſsimus grex, cuius te vniuerſalis paſtor à Chriſto es inſtitutus, in diuerſa vel abierit, vel abijſſe credatur: dum vnuſquiſque noſtrum eos, quos ab eccleſia deſciuiſſe temere reputat, vt hæreticos fugit;quod pręcipue in orientis prouincijs eueniſſe dolemus,quando nos Æthiopes, qui catholici & ſumus,& eſſe volumus, Chriſtiq; inſtituta atq; doctrinam vſq; hodie illibatum tenemus, tanquam ſchiſmatici ab omnibus fere Europęis iudicamur: & hoc,dum audiunt nos non baptiſmatis aqua initiatos, ſed igne, cauterioq; inuſtos eſſe. Cui falſę opinioni iamdiu inuulgatę, niſi veritatis ſcuto à noſtratibus occurreretur, adeo illa omnium animis inſideret,vt profani Nazarę i,atq; ſchiſmatici,vno omnium ore appellaremur;quando notę illę in oculis omnium verſantur,quibus non cuius fidei,ſed cuius tribus Iſraelitę ſimus,dignoſcitur,quādo ex illis vt verum Abrahæ ſemen in Chriſtum credimus: vnde ſicut illę non ōnibus, ita nec multis eædē notæ. Vt igitur huic tanto mēdacio occurremus, formam ritumq; baptiſmi,quo noſtrates vtūtur,in latinam linguā tranſferri fecimus;plura cum per tempus

licuerit daturi;ſunt enim apud nos & apoſtolorum canones emen-
datiſsimi,& Nicæna ſynodus,multaq; alia,quæ Criſtianam pietatẽ
iuuare plurimum poſsint. At in hac baptiſmatis tranſlatione vſi
ſumus acerrimo iudicio atq; labore Bernardini Sandri Cremonen
ſis,viri non minus commendabilis moribus, quam ſtudio literarũ
probati.Cuius tanti in hoc opere labores fuere,vt ſigillatim quam
libet idiomatis noſtri dictionem pluries(eſt autem huius linguæ nõ
ignarus) perpenderit,atq; in ſingulis,vt acer hæſitauerit iudex.
Subiecimus in fine,æthiopicæ miſſe canonem, opus labore & in-
duſtria Petri Pauli Gualterij Aretini tranſlatum,viri certe tum mo
rum comitate,tum variarum ſcientiarum ſtudio nũquam ſatis lau-
dati.Hæ ſunt filiorũ tuorum fœture,que qualeſcunq; ſunt,tuo fau
ſto atq; fœlici dicatas nomini edere placuit. Quod munus hilari
fronte ſuſcipe beatiſsime pater,ſciens nos,& ſi Aethiopes ſumus,tu
as tamen oues eſſe,teq; vt ſummum venerari paſtorem.Quaprop-
ter nos ab imperitorum calumnijs vendicatos,vt eccleſiæ filios re-
cipe;ſciantq; per te omnes,nos ab eccleſia Romana nõ abhorrere;
quinimmo illam, vt matrẽ omnium eccleſiarum amplecti ac vene
rari,quod facile ex multis epiſtolis, quæ ad hanc ſanctam ſedem à
regibus noſtris miſſę ſunt,videri poteſt. Quamobrem,& ſi regi
onibus ab hac vrbe diſiungimur,moribus tamen,ac inſtitutus fi-
dei diſſecti nequaquam ſumus:parum enim aut nihil refert varia-
rum obſeruantia cęremoniarum,modo in vnam omnes conſenti-
ant fidem. Noſtratum igitur curam habe,quando ſolus in curã
totius Chriſtiani gregis vocatus es,cum dictum eſt tibi in apoſtolo
rum principe Petro,Paſce oues meas. Et quos ſeruator omnium
Chriſtus vna fidei religione coniunxit,tu tua diligentia vide,ne ir
ruentium luporum rabie diſiungantur paſtor beatiſsime,vale,me-
que,vt gregis tui oniculam foue,ac tuere,

Epiſtola

¶EPISTOLA CLAVDII IMPERAtoris Æthiopum ad Paulum .III. Pontificem Maximum miſſa, ex Æthiopico in latinum conuerſa.

NVncius miſſus à rege Aznaf Sagad Claudio, directus ad principem Patrum Romæ, honoratæ ſedis Petri, Qui nunc es ò Paule Pater noſter. Pax tibi, pax Trinitatis ſit tecum, Amen. Audi pater noſter quem nobis in patrem dediſti Ioannem, conſecratũ poſuimus in ſede pontificia. Benedic etiam mihi Pater duplici benedictione paterna in filium, ſecundum benedictionem Abrahæ in Iſaac, & Iſaac in Iacob, Pater meus Lebna Denghel mortuus eſt, & frater meus minas captûs eſt ab hoſtibus infidelibus. Nos ſimiles ſumus his, de quibus dicit Euangelium. Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum. Audi nos Pater noſter Paulę, princeps patrum Romę cui ſubijciuntur ſeptem reges Chriſtianorum, Obliuiſcitúrne cõſanguineus ſanguinis ſui? Nos vero Chriſtiani ſumus. Nonne videtis quod venantur nos lupi Arabes? nos vero ſimiles agnis ſumus. Mittite per mare ad necandos noſtros hoſtes infideles. Nunc venit miſericordia Dei ſuper nos, ſicut miſertus eſt Iſrael, quando exijt de Ægypto, & trãſiit mare ſiccis pedibus, & Pharao ſubmerſus fuit in mari cum ſuo exercitu. Et deinde nonne audiſtis Ioſue filium Nun, viciſſe ſeptem reges Cananeorum, & firmaſſe ſolem in monte Gabaon: & lunam in valle Ela ob orationem Oſæ. Ita & tu ora ſecundum tuum nomen, vt exaudiat te Deus Chriſtianorum. Mitte tuas gentes ab oriente, occidente, meridie, & ſeptentrione, ducamini zelo maioris gloriæ, ſicut dicit ſcriptura. Deus pacis tecum ſit, Huic, quem mitto ego Claudius Petro nomine, loco verborum meorũ, in his quæ dicit, fidem habete: Nos enim idẽ ſumus corpore, & ſpiritu, dat. tẽpore Marci Euangeliſtę. Anno à creatione mundi. 6578. in prouincia Damot, in loco Sion, die. 24. mẽſis Ianuarij.

In

In nomine patris,& filij,& ſpiritus ſancti.Amen.

Orationes,quas dicit ſacerdos, cum imponit manus ſuper matrem & infantem,poſtquam ingreſsi ſunt eccleſiam.

Sacerdos primũ hortatur populũ ad agendas Deo gratias, dicens.

GRatias agamus benefactori noſtro,domino miſericordi,Patri domini,Dei,& redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, quia protexit nos,auxiliatus eſt nobis,cuſtodiuit,& commendatos ſibi nos reddidit,attraxit,amplexus eſt,confirmauit,& peruenire nos fecit ad hãc horam;rogemuſq; ipſum,vt etiam cuſtodiat nos in hac die ſancta, & in omni tempore vitæ noſtræ in omni pace omnipotens dominus Deus noſter. Diaconis dicit,Orate. Sacerdos autem dicit.

DOmine,ò domine Pater bone & omnipotens, pater domini Dei,& redemptoris noſtri Ieſu Chriſti,laudamus te ſuper omne opus,pro omni opere,& in omni opere,quia protexiſti nos, & auxiliatus es nobis, cuſtodiſti nos & commendatos tibi nos reddidiſti,attraxiſti & amplexus es,confirmaſti, & peruenire feciſti vſq; ad hanc horam,petimus quoq; & quęrimus à bonitate tua, ò amator humani generis. Hic diaconus dicit.

PEtite,& rogate,vt parcat nobis dominus, & miſereatur noſtri, & ſuſcipiat orationem,quæ pro nobis fit à ſanctis ſuis,& faciat nos dignos,vt quę preſtat,accipiamus,& ſumamus de participatione & ſacramento ſuo benedicto, vt dimittantur nobis peccata noſtra. Sacerdos ſubſequitur.

DA nobis,vt perducamus hunc diem ſanctum in omne tempus vitæ noſtræ, in omni pace, cum timore tuo;omnem inuidiam & omnem tentationem, & omne opus ſatanæ;conſilium hominum malorum,inſultationes inimici abſconditas, & manifeſtas elonga & expelle à me,& ab vniuerſo populo tuo,& ab hoc loco ſancto tuo;omnia bona,quicquid vtiq; præſtat & iuuat,impera eis per nos, quia tu es, qui dediſti nobis poteſtatem, vt calcaremus ſerpentẽ & ſcorpionẽ,& omnẽ vim inimicã, ne inducas nos domine in tentationẽ,ſed redime, & libera nos ab omni malo,per gratiã

&

& miſericordiã & amorẽ,erga genus humanũ,filij tui vnici, domini Dei,& redẽptoris noſtri Ieſu Chriſti,cũ quo tibi,vna cum ſancto ſpiritu,eſt gloria & poteſtas,nũc & ſemp & in ſęcula ſęculorũ,Amẽ.

Poſtea ſacerdos thus dat,& dicit hanc orationem.

DOmine Deus noſter omnipotens,pater domini,dei,& redemptoris noſtri Ieſu Chriſti. creator ſęculorum, qui natiuitatem noſtrã feciſti:tu Domine inſtituiſti Moyſen,ſeruũ tuũ in lege tua,& docuiſti eũ conſtitutionẽ mundã,quæ cõuenit omni fœminę,quæ pepererit:vt ſcilicet modicũ tẽporis ſapararetur: & præcepiſti ei, ne appropinquaret ad ſancta tua,ſed vt ſe cõtineret, quoad liberaretur: ita quoq; rogamus bonitatẽ tuam, & quęſumus pro ancilla tua.N. quę ſeruauit cõſtitutionẽ tuã,& optat ingredi in ſanctũ tabernaculũ tuũ,vt adoret ad altare tuũ ſanctũ,& deſiderat ſumere ſacramentum tuũ ſanctũ & viuificans:rogamus,inquã,bonitatẽ tuã & quęſimus, ò amator humani generis,benedic ancillæ tuæ.N. in hac hora,& libera eã ab omni immunditia maligna,quę propellit à gratia tua ſancta,& fac,vt ſuſcipiat ex ſacramẽto tuo ſancto. Infanti etiã huic paruulo Domine,qui natus eſt ex ea,benedic,ſanctifica,& cõfirma eũ, da ei virtutẽ,& protege eũ, & attingere fac ad metam ętatis ſuæ,fiat timens,& coaleſcat in voluntatem tuam ſanctam, cuſtodi & confirma eum in fide recta,in ſpe,pace, & charitate tua, per vnicũ filium tuum Ieſum Chriſtũ dominum noſtrũ,cum quo tibi conuenit vna cũ ſancto ſpiritu, gloria & gratiarũ actio in ſęcula ſęculorũ, Amen.

Sacerdos vngit eorum frontem,fœminæ ſcilicet & infantis,vnctione ſancta, & dicit ſequẽtem orationem impoſitionis manuum.

DOmine,ò domine Pater bone,deus noſter, impoſuim⁹ man⁹ noſtras ſuper capita famulorũ tuorum, in coronã honoris & glorię,Amẽ,coronã fidei & decoris,Amẽ,coronã iuſtitię,quę non expugnatur ab inimico,Amẽ,fac ſeruos tuos plenos gratię ſpirit⁹ ſancti,per miſericordiam & propitiationem amatoris humani generis filij tui Ieſu Chriſti, nam tibi & ipſi cũ ſancto ſpiritu eſt gloria & poteſtas in ſęcula ſęculorum,Amen.

Poſtea

Poſtea mater ſumit ſacramentum ſanctum Euchariſtiæ.
Benedictionis puerperę finis.

In nomine patris,& filij,& ſpiritus ſancti. Amen.
Orationes quæ dicuntur in ſancto baptiſmo.

Sacerdos primum dicit pſalmum quinquageſimnm. Miſerere mei Deus, ſecundum magnam miſericordiam tuam, vſq; in finem. thus dat,& interrogat nomina eorum, qui baptizandi ſunt, & orat ſuper eos.

Diaconus dicit. Orate. Sacerdos autem dicit.

DOmine noſter Ieſu Chriſte, qui inclinaſti cœlos, & deſcendiſti in terram; cuius verbum ſcindit petras,& acutum eſt pluſquā gladius; cuius præſentia commotæ ſunt aquæ, & retro fugerunt; ſana hos famulos tuos, qui ingreſsi ſunt ad doctrinam tuam, oſtende eis viam, quæ eis conuenit, vt per eam incedant per gratiam ſancti ſpiritus immaculati,& dona eis remiſsionem peccatorumeorum; da eis gratiam, vt inueniant medelam peccatorum ſuorum, quæ coInquinant,& fiant digni ſancto baptiſmo tuo, quod eſt, regeneratio incorruptibilis;& inueniant ſpiritum ſanctum, vt videant magnitudinem eius,& claritatem,& virtutem intelligentiæ tuæ,& glorificent te domine noſter. Tibi enim conuenit gloria, patrique tuo bono,& ſpiritui ſancto viuificanti nunc & ſemper,& in ſecula ſeculorum. Amen.

Diaconus dicit. Orate. Sacerdos autem dicit.

DOmine Pater bone, deus noſter ōnipotēs, Pater domini, Dei & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, oramus & rogamus bonitatem tuam, ò amator humani generis, pro famulis tuis qui docentur; erudi eos, & omnes reliquias idololatrię elonga & expelle à cordibus eorum; legem tuam, timorem & mandata tua, iuſtitiam & cōſtitutiones tuas ſanctas impone cordibus eorum,& fac eos aptos ad conſeruandam virtutem verbi tui, quod docētur, vt in tempore ſtatuto inueniant abſolutionem regenerationis in remiſsionem pec-

catorum

catorum ſuorum, & ſint habitatio ſancti ſpiritus, per gratiam vnici filij tui, vt tibi & ipſi & ſancto ſpiritui ſit gloria & gratiarum actio in ſæcula ſæculorum, Amen.

Accipit poſtmodum ſacerdos vas olei in manibus ſuis, & orat ſuper ipſum in hunc modum, dicens.

DOmine, ò Domine pater bone, deus noſter omnipotens, pater domini, Dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti vnici filij tui, verbi incarnati, propter nos tempore Pilati Pontij, paſſi (hoc enim vere credimus) oramus & rogamus bonitatem tuam, ò amator humani generis, mitte virtutem tuam ſanctam ſuper hoc oleum, & fiat oleum in mundationem, & propugnaculum contra omnia quæ aduerſantur. Amen. Omnem infidelitatem, & omne veneficium, & omnem adorationem idolorum, & omne opus mali retrouertatur, per virtutem vnici filij tui Ieſu Chriſti domini & redemptoris noſtri, cui tecum vna cum ſancto ſpiritu conuenit gloria & honor in ſęcula ſęculorum, Amen,

Diocanus dicit, Orate.

Sacerdos autem dicit.

DOmine ò domine Pater bone, Deus noſter omnipotens, Pater domini, Dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, oramus & rogamus bonitatem tuam ò amator humani generis, qui ſolus es Deus iuſtitiæ, cum vnico filio tuo Ieſu Chriſto domino noſtro & cum ſpiritu ſancto, vt aſpectu aſpicias ſuper hoc oleum, & facias, vt expellat omnes dęmonas, omnia veneficia & incantationes, & omnem Idololatriam: muta ipſum, & fac vnctionem mundã, quæ faciat animam cædere in Ieſum Chriſtum, cui tecum & cum ſpiritu ſancto eſt gloria in ſęcula ſęculorum, Amen.

Poſtea vngit Sacerdos frontem eorum, qui baptizandi ſunt, ſcapulas eorum, vlnas, & granum pectoris, interiorem & exteriorem partem manuum, & ſummitates digitorum, dum dicit.

VNgo te. N. in nomine vincę eccleſiæ, quę eſt conſilium, ſeu congregatio apoſtolorum Domini. Qui baptizatur, dicit, A-

 men.

men. Sacerdos vero dicit: Oleum hoc deleat omne opus inimi ci qui aduerſatur, qui baptizatur, dicit amen. Sacerdos autem dicit orationem gratiarum actionis, quę eſt folio primo deinde flectit brachia eorum, qui baptizandi ſunt, oratq; ſuper eos, & dicit. Benedictus ſit dominus deus noſter omnipotens. Amen. Benedictus ſit nomen glorię eius. Amen. Benedictus ſit vnicus filius eius Ieſus Chriſtus, Amen. Per quem vocatę ſunt omnes gentes, a tenebris ad lumen verum & admirandum, & ab errore, quę eſt idololatria ad ſcientiam rectam.

Diaconus dicit, Orate. Sacerdos autem dicit.

FAmulorum tuorum nomina, quos vocaſti ad nomen tuum ſanctum & benedictum, ſcribe in libro vitę, & connumera eos inter greges tuos, & inter populum tuum, qui timet nomen tuum o domine: dona eis, vt perueniant ad metam ętatis ſuæ in fide & remiſsione peccatorum: fac eos habitationem ſancti ſpiritus, per vnicum filium tuum Ieſum Chriſtum, vt tibi & ipſi & ſancto ſpiritui ſit gloria & honor in ſęcula ſęculorum, Amen.

Oratio pro ijs, qui dederunt nomina ſua ad baptiſmum, & dicit ſacerdos.

ROgamus etiam, & quęrimus o domine pater bone & omnipotens, pater domini, dei, & redẽptoris noſtri Ieſu Chriſti, famulorum tuorum, qui dederunt nomina ſua, miſerere, qui ingreſſi ſunt per fidem tuam in gratiam tuam, vt ſint digni, qui inueniãt donum, ad quod venerunt, regenerationem ſcilicet in remiſſionem peccatorum: qui acceſſerunt ad te, vt mundentur a peccatis in æternum, & ab eorum turpitudine, quia iudicium omnium in manu tua eſt domine deus noſter omnipotens.

Diaconus dicit. Orate pro his qui dederunt nomina ſua, vt faciat deus eos dignos baptiſmate ſuo ſancto, & remiſſione peccatorum.

Tum flectit ſacerdos genua eorum qui baptizandi ſunt, & dicit hãc orationem ſuper eos.

Domine,

DOmine, ò domine Pater bone, Deus noſter õnipotens, Pater domini, Dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, rogamus bonitatem tuam, & quęſumus ò amator humani generis, famulorum tuorum qui dederunt nomina ſua miſerere, & fac eos dignos ea gratia ad quam acceſſerunt: vt inueniant ſpiritum ſanctum, & repleantur ſpiritu tuo, & fiant in ſimilitudinem filij tui Ieſu Chriſti domini noſtri, & vnum efficiantur cũ eo, dona eis cor mundum, & mentem rectam. Ob hoc ſupplicamus tibi genibus noſtris, & rogamus te, da manum tuam Domine, & ſubleua nos à terra, & attolle mentem, & intellectum noſtrum: da nobis mentem intellectiuam, & doctrinam, fac nos ſeruos tuos, & cuſtodi gratia ſpiritus ſancti: dirige ſpe bonitatis æternæ hos famulos tuos. Per filium tuum vnigenitum Ieſum Chriſtum, cum quo tibi, & ſancto ſpiritui eſt gloria & honor in ſęcula ſæculorum Amen.

Poſtea flectit ſacerdos pedes eorum qui baptizandi ſunt, & dicit.

Rogamus te Domine multiplicibus precibus & gemitibus, rogamus bonitatem tuam Deus omnipotens, pater domini, Dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, pro famulis tuis, qui dederunt nomina ſua, te Domine rogamus, vt aperias aures cordis eorum, & illumines eos lumine intelligentiæ, & des eis deſiderium cognoſcendi virtutem verbi tui, quod docetur: quia poteſtas quę in te eſt, poteſtas eſt ad miſericordiam, Domine Deus noſter omnipotens.

Diaconus dicit. Orate.

Sacerdos vero dicit.

DOmine Ieſu Chriſte, Deus, & redẽptor noſter, qui omnia feciſti, rogamus bonitatẽ tuam, & quęſumus ò amator humani generis vt latenter, inuiſibiliter per ſpiritum ſanctum, aboleas omnes demones malos qui aduerſantur nobis, coerceas, & caſtiges eos quia ipſe vocaſti populum tuum: & hos famulos tuos, qui venerunt à tenebris ad lucẽ, à morte ad vitã, et ab errore ad intelligẽtiã iuſticię

Poſt cognitionum vero tui Deus noſter iuſtiſsime ſcrutare etiam interiora cordis eorum ò Domine (quemadmodum dicis ſcrutabuntur Ieruſalem lucerna ſapientiæ) nec permitte ſpiritum malignum latere in eis; dona eis munditiam, & ſalutem, da eis vitam ęternam; genera eos per ablutionem regenerationis, in remiſsionē peccatorum, & fac eos habitationem ſancti ſpiritus. Per filium tuum vnigenitum Ieſum Chriſtum Dominum Deum & redemptorem noſtrum, quia tibi cum eo, & ſpiritu ſancto conuenit gloria, & poteſtas in ſæcula ſæculorum, Amen.

Deinde Sacerdos flectit pedes eorum qui Baptizandi ſunt, & dicit hanc orationem.

O Amator humani generis miſericors, genitor luminis, & vitę ſcaturigo omnis munditię, tu omnia quæ facta ſunt ab origine feciſti, & dediſti ſignum ſingulis operibus tuis. Quia autē idem ipſe mutare potes omnia, muta horum animas, & dona eis ſecundam generationem cœleſtem: vt nō ſint caro, ſed vere filij ſpiritus ſancti. Per vnicum filium tuum, quia cum eo, & ſpiritu ſancto tibi eſt gloria, & poteſtas in ſæcula ſæculorum. Amen.

Iterum flectit Sacerdos pedes eorum qui baptizandi ſunt, & dicit hanc orationem.

DOmine, ò Domine, pater bone, Deus noſter omnipotens, pater domini, dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, qui das vitam animabus noſtris, dirige queſumus eos qui eam quęrūt: ò amator humani generis, aſpice de cœlo, & ſāctuario tuo, & de excelſa ſede regni tui, ſuper hos famulos tuos, qui dederunt nomina ſua eccleſiæ tuę, vt venerentur nomen ſanctum tuum, & ei inſeruiant, rege cor eorum, vt fiant tibi vaſa electa; aptos eos fac domine ad omne opus bonum, & arce ab eis imminutionem, & defectionem fidei priſtinam, vt amplectantur verbum tuum ſanctum, & accipiāt virtutem fidei tuæ, & mandata tua faciant, ſpolia eos vetuſtate per ſpē vitę quæ ęterna eſt; dele in eis omnem vim inimici, ſcrutare eorum

corda

corda, vt dicis per Ieremiã prophetã,ſcrutabuntur Ieruſalẽ lucerna ſapientię,nec permitte,vt ſpiritus immũdus,& malus lateat in eis,nec ſint membra carnis,& mens mala;ſed dona eis mundiciam per hãc aquam ſanctam;da eis verbum vitæ æternę,& genera eos per ablutionem regenerationis in remiſsionem peccatorum;fac eos habitationem ſancti ſpiritus per gratiam vnici filij tui Ieſu Chriſti,nunc & ſemper,& in ſęcula ſęculorum Amen.

Poſtea imponit Sacerdos manum ſua ſuper capita eorum qui baptizandi ſunt,& dicit hanc orationem.

IN nomine filij tui vnici Ieſu Chriſti cape,munda,& prepara has animas,vt fiant liberæ ab omnibus dęmonijs,& ab omni errore & culpa,fugiant ab eis omnes tenebræ,& quicquid imminuit fidẽ & omnis cogitatio mala.In nomine vnici filij tui Ieſu Chriſti munda,& libera eas ab omnibus fraudibus ſathanę in ſempiternum,Amen.

Poſtea detrahunt veſtes,eorum qui baptizandi ſunt & omnia ornamenta , & erigunt manus eorum dexteras , & aſpicere faciunt verſus occidentem,& abnegant ſathanam, qui habet ætatem ipſemet; ſi autem infans ſit,qui ſpondẽt loquuntur pro eo, & dicunt hoc modo.

ABrenuntio tibi ſathana,& omnibus operibus tuis immundis, omnibus miniſtris,& incantationibus tuis malis, & omni virtuti tuæ,omnibus principibus tuis,omnibus fraudibus,& omnibus adulationibus,& illecebris tuis malis & tenebroſis, & omni iuriſdictioni & infidelitati tuæ.

Poſtea vertunt eorum facis verſus orientem , & erigunt manus eorum dexteras alte,& dicunt.

Credo in te Chriſte Deus meus , credo legi tuæ ſalutifere , & omnibus angelis tuis viuificantibus , & omnibus operibus tuis , quæ dant vitam.

Poſtea ſacerdos dicit ſymbolum fidei,& qui babtizandi ſunt vna cum eo dicunt.

Credimus

CRedimus in vnum Deum, Dominum, patrem omnipotentē, & in vnicum filium eius Ieſum Chriſtum dominnm noſtrū; & in ſpiritum ſanctum viuificantem, & reſurrectionem carnis, & in vnicam ſanctam, quæ ſuper omnes eſt eccleſiam apoſtolicam, & credimus in vnum baptiſmum, in remiſsionem peccatorum in ſæcula ſæculorum Amen.

Sacerdos deinde interrogat eos,

An non creditis?

Ipſi autem ter dicunt,

Credimus, credimus, credimus, qui quidem ætatem habent. At pro infantibus, qui neſciunt loqui reſpondent qui vades ſunt.

Deinde Sacerdos dicit hanc orationem.

DOmine, ò Domine, Pater bone, Deus noſter omnipotens Pater Domini, Dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, Domine cœli & terræ, factor omnium ſęculorum, qui donaſti intelligentiam ĳs, qui in terra ſunt per vnicum filium tuum Ieſum Chriſtum, Dominum, & redemptorem noſtrum, qui pręparaſti eos ad regnum cœlorum per hanc vocationem, eoſdem confirma virtute tua, & confirma eorum mentem, quia ſerui tui ſunt: habitet virtus tna in eis, ne reuertantur ad priſtinum, quod abnegarunt; quin eorum fidem confirma, vt nihil poſsit ſeparare eos à te: confirma eos in voluntate fidei, quę eſt apoſtolorum fides recta, & ſancta: fac eos dignos magnitudine gratię tuæ, pelle ab eis vetuſtatem, & innoua vitam eorum, & infunde ſuper nos virtutem ſpiritus ſancti: vt fiant digni, & participes cum filio tuo vnico, & non ſint filĳ carnis, ſed filĳ iuſtitiæ & ſint ſerui, tui ſapientes, & credentes. Per Ieſum Chriſtum cum quo tibi & ſancto ſpiritui eſt gloria in ſęcula ſęculorum Amen.

Poſtea Diaconus dicit.

Humilitate capita veſtra.

Deinde ſacerdos flectit pedes eorum, qui baptizandi ſunt & orat ſuper eos, Dicens.

Domine

DOmine redēptor noſter, amator humani generis, factor cœli & terrę, quia tu ſolus es qui perficis hoc myſterium quia te adorat omne genu, quod in cęlo eſt, & in terra, & omnis lingua te laudat (iuxta illud Pauli: redēptor, & Dominus noſter Ieſus, Chriſtus omnia operatus eſt in gloriam Dei Patris) hos ſeruos tuos amplectere qui feſtinarunt, & venerunt, vt adorarent te genu flexi.

Diaconus dicit. Orate.
Sacerdos autem dicit.

PRopterea precamur, & rogam⁹ te ò amator humani generis, omnem inuidiam, & omnem tentationem elonga ab eis, omnem infirmitatem & omnem afflictionem ab eis tranſfer: ſcrutare interna eorum, & illumina corda, & mentes lumine intelligentię, omne opus ſathanę, & omnem imminutionem, & defectionem fidei, & omnem adorationem idolorum ab eis arce: confirma, & dirige eorum corda per aſſumptionem ſpiritus ſancti, & per voluntatem filij tui, quę eſt ſine defectu nunc & ſemper, & in ſæcula ſęculorum. Amen.

Poſtea ſacerdos accipit oleum, & vngit eorum qui baptizandi ſunt ſcapulas, granum pectoris ſeu os ſtomachi, & manuum interiores & exteriores partes, genua & omnes iuncturas corporis eorum in ſignum crucis, & dicit.

Vngo te. N. oleo lętitie quod perrumpit omnem vim inimici, quod plantatum eſt in medio ligni oliuę dulcis, quę eſt eccleſia ſancta apoſtolorum domini.

Diaconus, & qui vnguntur dicunt Amen
Sacerdos autem poſtquam vnxit
eos oleo dicit hanc orationem.

Domine, o domine, paſtor bone, deus noſter omnipotens inuocamus nomen tuum ſanctum, & benedictum vt diſcutias

&

& expellas omnem vim aduerſantem, rogamus per omnes ſãctos tuos ſcrutare famulorum tuorum corda, qui venerunt vt conſumment & perficiãt gratiam tuam ſanctam, & ſi quas habent reliquias malas Dęmonis que lateant, extrahe, & extermina ab animabus, & corporibus eorum; quia ſerui tui ſunt, & credunt in nomine tuo ſancto; innoua eorum vitam, & fac eos dignos, qui abſq; macula, & cum ſynceritate ſuſcipiant lumen, & ſignum Chriſti tui, & gratiam ſpiritus tui ſancti, quibus compar eſt tecum honor, & lumen. Amẽ. Indimutum ſalutis Amen. Scutum fidei quod expugnari non poteſt ab inimico. Amen. Fiant oues gregis tui, & filij glorie tuę cęleſtis, hęredes regni tui, quod in ęternũ non veteraſcit, neq; corrũpitur. Amen. Per Ieſum Chriſtum dominum noſtrum, cum quo tibi, & ſancto ſpiritu eſt honor, & gloria in ſęcula ſęculorum. Amen.

Diaconus dicit. Orate.

Sacerdos autem orat in hunc modum.

ENs Domine, pater bone, Deus noſter omnipotẽs, qui finxiſti hominum ad imaginem, & ſimilitudinem tui, & dediſti ei poteſtatem vitę, poteſtatem quæ manet in æternum, & cum cecidiſſet in peccatum non deſeruiſti, ſed correxiſti eum ſalute, incarnatione ſcilicet filij tui vnigeniti Ieſu Chriſti domini noſtri, qui plenus eſt ſalute: hæc figmenta tua libera ab operibus inimici, & ſuſcipe ea intra regnum tuum, & aperi oculos cordium eorum, Amen. Clarificentur lumine regni tui, & ſit cum eis, diuinitas tua per ſpatium vite eorum: liberes eos ab omni malitia inimici, & à tentatione mala demonij meridiana Amen. A ſagitta volante in die, Amen. Et ab opere ambulante in tenebris, & à viſione noctis, Amẽ. Arce ab eis omnes ſpiritus immundos, Amen. Et ſpiritum malignum, qui perturbat cor, Amen. Et ſpiritum erroris, & omnium malignitatem. Amen. & omnium ſeruitutem idolorum & ſpiritum mendacij. Amen, Et omnem turpitudinem quæ exercetur ex doctrina ſathanę Amẽ. Fac eos oues gregis Chriſti tui, Amen. Et membra electa eccleſiæ, tuæ que eſt ſuper omnes. Amen. Filios lucis, & vaſa ſancta, Amen.

Amen. & hęredes regni tui Amen. & pugnent in cuſtodiam mandatorum Chriſti, & ea cuſtodiant ſigno immobili Amen. Indumentum immaculatum, & inueniant conſtantiam, & perſeuerationem, quę eſt electorum. Per Ieſum Chriſtum dominũ noſtrum cui tecum vna cum ſancto ſpiritu conuenit gloria & poteſtas in ſęcula ſęculorum. Amen.

Poſtea dicit ſacerdos ad fontem baptiſmi ſecreto

DOmine ſancte, & lux, confirma famulos tuos, & fac eos dignos magna hac gratia, eccleſia ſcilicet, & baptiſmo ſancto: aufer ab eis vetuſtatem, & genera eos ſecũda generatione in vitam ſempiternam: infunde ſuper eos virtutem ſpiritus ſancti, & ſapientiam Chriſti tui, ne ſint filij carnis, ſed filij glorię tuę, & hęredes regni tui, quod nunquam inueteraſcit, in voluntate vnigeniti, cui tecum vna cum ſpiritu ſancto conuenit gloria diuinitas, & honor in ſęcula ſęculorum. Amen

Deinde ſacerdos dicit orationem gratiarum actionis & thus dat. Diaconus autem legit ex epiſtolis Pauli ad Titum Cap. 2.

APparuit enim gratia Dei ſaluatoris noſtri omnibus hominib9 erudiens nos, vt abnegantes impietatem, & ſęcularia deſideria, ſobrie, & iuſte, & pie viuamus in hoc ſęculo, expectantes beatam ſpem, & aduentum gloriæ magni dei, & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti, qui dedit ſemetipſum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret ſibi populum acceptabilem, ſectatorem bonorum operum, Hęc loquere, & exhortare, & argue cum omni imperio. Nemo te contemnat, Admone illos principibus, & poteſtatibus ſubditos eſſe, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos eſſe, neminem blaſphemare, non litigioſos eſſe, ſed modeſtos, omnem oſtendẽtes manſuetudinem ad omnes homines. Eramus enim aliquando & nos inſipientes, increduli, errantes, ſeruientes deſiderijs & voluptatibus varijs, in malicia, & inuidia agentes, odibiles, odientes inuicem. Cum autem benignitas, & humanitas aparuit ſaluatoris

toris noſtri Dei, non ex operibus iuſtitiæ quæ fecimus nos, ſed ſecũ-
dũ ſuã miſericordiam ſaluos nos fecit per lauacrum regenerationis,
& renouationis ſpiritus ſancti, quem effudit in nos abunde, per Ie-
ſum Chriſtum ſaluatorem noſtrum: vt iuſtificati gratia ipſius, hę-
redes ſimus ſecundum ſpem vitæ æternæ.

Subdiaconus deinde legit ex epiſtola Io-
hannis prima Cap. 5.

QVis eſt qui vincit mundum, niſi qui credit quoniam Ieſus eſt filius Dei? Hic eſt qui venit per aquam, & ſanguinem Ieſus Chriſtus: non in aqua ſolum, ſed in aqua & ſanguine. Et ſpiritus eſt qui teſtificatur quoniam Chriſtus eſt veritas. Quoniam tres ſunt qui teſtimonium dant in cœlo: Pater, verbum, & ſpiritus ſanctus: & hi tres, vnum ſunt. Et tres ſunt qui teſtimonium dant in terra: ſpiritus, aqua & ſanguis: & hi tres vnum ſunt. Si teſtimonium hominum accipimus, teſtimonium Dei maius eſt: quoniam hoc eſt teſtimonium Dei, quod maius eſt: quoniam teſtificatus eſt de filio ſuo. Qui credit in filium Dei, habet teſtimonium Dei in ſe. Qui non credit filio, mendacem facit eum: quia non credit in teſtimonium, quod teſtificatus eſt Deus de filio ſuo. Et hoc eſt teſtimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis Deus: & hæc vita in filio eius eſt. Qui habet filium Dei, habet vitam: qui non habet filium Dei, vitã non habet. Hæc ſcribo vobis vt ſciatis quoniam vitam habetis æternam, qui creditis in nomine filij Dei.

Sacerdos autem qui adiuuat ſacerdotem baptizantem,
legit ex actis apoſtolorum Cap. 8.

ANgelus autem Domini loquutus eſt ad Philippum, dicens, ſurge, & vade contra meridiem, ad viam que deſcendit ab Hieruſalem in Gazam: hec eſt deſerta. Et ſurgens abijt. Et ecce vir Æthiops eunuchus, potens Candaces reginæ Æthiopum, qui erat ſuper omnes gazas eius, venerat adorare in Hieruſalem, & reuertebatur ſedẽs ſuper currum ſuum, legenſq; Iſaiam prophetam. Dixit autem ſpiritus Philippo: Accede, & adiunge te ad currum iſtum, Ac-

currens

currens autem Philippus, audiuit eum legentem Iſaiam prophetam & dixit. Putaſne intelligis quæ legis? Qui ait, Et quomodo poſſum ſi non aliquis oſtenderit mihi? rogauitque Philippum, vt aſcenderet, & ſederet ſecum. Locus autem ſcripturę, quam legebat erat hic. Tanquam ouis ad occiſionem ductus eſt: & ſicut agnus coram tondente ſe ſine voce, ſic non aperuit os ſuum. In humilitate iudicium eius ſublatum eſt. Generationem eius quis enarrabit? quoniam tolletur de terra vita eius. Reſpondens autem Eunuchus Philippo dixit. Obſecro te de quo propheta dicit hoc? de ſe, an de alio aliquo? Aperiens autem Philippus os ſuum, & incipiens à ſcriptura iſta, euangelizauit illi Ieſum. Et dum irent per viam, venerunt ad quandam aquã: & ait Eunuchus. Ecce aqua, quid prohibet me baptizari? Dixit autem Philippus, ſi credis ex toto corde, licet. Et reſpondens ait, Credo filium Dei eſſe Ieſum Chriſtum. Et iuſſit ſtare currum: & deſcenderunt vterque in aquam. Philippus & Eunuchus, & baptizauit eum. Cum autem aſcendiſſent de aqua, ſpiritus Domini rapuit Philippum, & amplius non vidit eum Eunuchus. Ibat autem per viam ſuam gaudens.

Tum ſacerdos qui baptizat, dicit

Sanctus, ſanctus, ſanctus dominus Deus fortis, & immortalis, miſerere noſtri Domine.

Beati quorũ remiſſe ſunt iniquitates, & quorum tecta ſunt peccata. Beatus vir cui non imputauit Dominus peccatum. Accedite ad eum, & illuminabit vos, & facies veſtrę non confundentur. Iſte pauper clamauit, & Dominus exaudiuit eum

Deinde, legit ex euangelio Iohannis Cap. 3.

ERat autem homo ex phariſęis, Nicodemus nomine, Princeps Iudęorum. Hic venit ad Ieſum nocte, & dixit ei, Rabbi, ſcimus quia à Deo veniſti magiſter, nemo enim poterit hæc ſigna facere, quę tu facis, niſi fuerit Deus cum eo. Reſpondit Ieſus, & dixit ei, Amen, amen dico tibi, niſi quis renatus fuerit denuo, non poteſt videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus. Quo modo poteſt homo

naſci cum ſit ſenex? nunquid poteſt in ventrem matris ſuę iterato introire,& renaſci? Reſpondens Ieſus;Amen amen dico tibi, niſi quis renatus fuerit ex aqua,& ſpiritu ſancto,non poteſt introire in regnum Dei. Quod natum eſt ex carne,caro eſt:& quod natum eſt ex ſpiritu,ſpiritus eſt. Non mireris quia dixi tibi, Oportet naſci denuo. Spiritus vbi vult ſpirat;& vocem eius audis,ſed neſcis vnde veniat aut quo vadat:ſic eſt omnis qui natus eſt ex ſpiritu. Reſpondit Nicodemus,& dixit ei,quomodo poſſunt hęc fieri? Reſpõdit Ieſus,& dixit ei. Tu es magiſter in Iſrael, & hæc ignoras? Amẽ, amen dico tibi,quia quod ſcimus loquimur,& quod vidimus teſtamur,& teſtimonium noſtrum non accipitis. Si terrena dixi vobis, & non creditis,quomodo ſi dixero vobis cœleſtia,credetis. Et nemo aſcendit in cœlum niſi qui deſcendit de cœlo;filius hominis qui eſt in cœlo. Et ſicut Moyſes exaltauit ſerpentem in deſerto,ita exaltari oportet filium hominis,vt omnis qui credit in ipſo, non pereat ſed habeat vitam ęternam. Sic enim Deus dilexit mundum vt Filium ſuum vnigenitum daret, vt omnis qui credit in eum, non pereat,ſed habeat vitam æternam. Non enim miſit Deus filium ſuum in mundum,vt iudicet mundum,ſed vt ſaluetur mundus per ipſum. Qui credit in eum,non iudicatur. Qui autem non credit, iam iudicatus eſt;quia non credidit in nomine vnigeniti filij Dei. Hoc eſt autem iudicium,quia lux venit in mundum,& dilexerunt homines magis tenebras quam lucem; erãt enim eorum mala opera. Omnis enim qui mala agit, odit lucem, & non venit ad lucem, vt non arguantur opera eius; qui autem facit veritatem, venit ad lucem, vt manifeſtentur opera eius,quia in Deo ſunt facta.

Poſtea dicit orationes pro infirmis,quę ſequuntur, populum prius exhortans ad orandum,hoc modo.

Rogemus omnipotentẽ Deũ,patrẽ domini,Dei,& ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti,pro infirmis fratribus noſtris; vt omnẽ languorẽ, & omnẽ afflictionẽ,ab eis expellat,& expulſo ſpiritu infirmitatis,ſanitatẽ ipſe eis det,ĩ quo eſt omnis medelę poteſtas dñs Deus noſter.

Dia-

Diaconus dicit, Orate pro infirmis. Sacerdos autem dicit.

DOmine Deus noſter omnipotens, rogamus te, & quæſumus infirmis fratribus ſanitatem dona: ſpiritum infirmitatis dele omnem ęgritudinem, & omnem paſsionem ab eis transfer; cito inueniat nos miſericordia tua, ò Domine.

Diaconus dicit ad populum. Dicamus omnes nos.

MEdela animę medicator corporis, tu es viſitator omnis carnis, & eorum qui à ſpiritibus immundis torquentur, libera omnem animam afflictam, & oppreſſam; da ei relaxationē; da quietem; omnem infirmitatem, & omnem paſsionem à nobis extermina, & à domo hac, quæ inuocat ſanctum & benedictum nomen tuum, & ſingularum animarum noſtrarum infirmitate ſanata perfectam ſalutem largire. Per vnigenitum filium tuum, cum quo tibi, & ſancto ſpiritui eſt gloria, & poteſtas nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum Amen Tum Sacerdos hortatur populum, vt orent pro peregrinantibus, & poſtea orat.

Rogamus etiam omnipotentem deum, patrem Domini, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, pro fratribus noſtris qui peregre profecti ſunt, & pro eis quos futurum eſt vt peregrinentur, ſiue per mare, ſiue per flumina, ſiue per lacus, ſeu quacunque via peregrinationem faciant; vt omnes dirigat ad portum ſalutarem, qui omnia cōtinet dominus Deus noſter. Diaconus dicit.

Orate pro ijs qui peregrinantur. Sacerdos autem dicit.

DOmine Deus noſter qui omnia capis, rogamus te, & quęſumus, eorum qui profecti ſunt peregre fratrum noſtrorum, & eorum qui profecturi ſunt, dirige greſſum: & cum eis, ſis vt aſſequātur quod optant, cito inueniat nos miſericordia tua, ò Domine.

Diaconus dicit. Dicamus omnes nos.

Duc eos ad portum ſalutarem, offer, & redde eos eorum conſanguineis, cum lętitia, & gaudio, vt lętentur, & lętari faciant. Per vnicum filium tuum cum quo tibi, & ſpiritui ſancto eſt gloria, & poteſtas nūc & ſemper, & in ſæcula ſæculorum Amen.

Sacerdos

Sacerdos poſtea hortatur omnes, vt orent pro pluuia, hoc modo

Rogamus etiam omnipotentē deum, patrem domini, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, pro pluuia: vt illam mittat illuc vbi opus eſt, qui omnia capit dominus deus noſter

Diaconus dicit. Orate pro pluuia.

Sacerdos autem, dicit.

Domine deus noſter ōnipotens, rogamus te, & quęſumus mitte pluuiam tuam, ad loca vbi deſideratur, lętari fac faciem terrę, imbue ſulcos eius duc ſemen ad meſſem: quod ex bonitate tua eſt cito inueniat nos miſericordia tua o domine.

Diaconus dicit. Dicamus omnes nos.

Pro paupere populo tuo o domine, & pro omnibus qui ſperant in te, fac nobiſcum iuxta miſericordiam tuam, ciba cor noſtrum diuinitate doctrinę, & intelligentia, quę à te eſt. Per vnigenitum filium tuum, cum quo tibi, & ſancto ſpūitu gloria eſt, & poteſtas nunc & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. Amen

Pro fructibus terrę. Sacerdos.

Iterum rogamus omnipotentem deum, patrē domini, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, pro fructibus terræ, vt eos augeat, & vberes faciat, & diuitias gratiæ largiatur, dominus deus noſter.

Diaconus dicit. Orate pro fructibus terrę. Sacerdos.

Domine deus noſter omnipotens, rogamus te, & quęſumus, fructus terrę auge, & vberes fac, letari fac faciē terræ, imbue ſulcos eius deduc ſemen ad meſſem quod ex bonitate tua eſt, cito inueniat nos miſericordia tua domine

Diaconus dicit. Dicamus omnes nos.

Ob pauperem populum tuum o domine, & propter omnes qui inuocant ſanctum nomen tuum. Per vnicū filium tuū cum quo tibi & ſpiritui ſancto, eſt gloria, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. Amen.

Pro

Pro aquis fluuialibus. Sacerdos.

Rogamus etiam omnipotentem deum patrem domini, & redẽptoris noſtri Ieſu Chriſti, pro aquis fluuialibus vt creſcant ad menſuram ſuam, & diuitias gratiæ largiatur dominus deus noſter.

Diaconus dicit. Orate pro aquis fluentibus. Sacerdos autem, dicit.

Domine deus noſter omnipotens, rogamus te, & quęſumus, fluenta aquarum auge, vſq; ad menſuram eorum, lętam fac faciem terrę, imbue ſulcos eius, multiplica ſegetes, & benedic circulo anni, benignitate q̃ a te eſt, cito inueniat nos miſericordia tua, o domine.

Diaconus dicit. Dicamus omnes nos

Ob pauperem populum tuum o domine, & propter omnes qui inuocant nomen tuum. Per vnicum filium tuum, cum quo tibi, & ſpiritui ſancto, eſt gloria, & poteſtas, nunc, & ſemper, & in ſæcula ſęculorum. Amen.

Pro pace. Sacerdos.

Rogamus etiam omnipotentem deum patrem domini, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, pro pace ſanctę, & vnicę eccleſiæ apoſtolicę quę eſt ſuper omnes eccleſias.

Diaconus dicit. Orate pro hac eccleſia ſancta, vnica, quę eſt congregatio per apoſtolos recta, in domino. Sacerdos.

Rogamus, & petimus a bonitate tua, o amator humani generis, recordare domine pacis, eccleſiæ ſanctæ, vnicę congregationis apoſtolicę quę fuit ab origine, & erit vſq; ad finem ſęculi: benedic domine per eam omni populo, & omni alimento, pacem quę de cœlis eſt mitte ſuper vniuſcuiuſq; noſtri animam, & pacem vitę noſtrę da nobis. Eandem domine largire regi noſtro. N. principibus, ac iudicibus, & ſubditis eius, & congregationi vicinorum noſtrorum, tam eorum qui extra eccleſiam ſunt, quam eorum qui in ea continentur, et orna eos omni genere pacis. Rex pacis, pacem da nobis, quia omnia nobis dediſti & fac nos peculiares tibi: quia

autem

autem preter te alius eſt nemo, quem cognoſcamus, nomen tuũ ſanctum appellamus, & inuocamus, vt viuat anima noſtra per ſpiritum ſanctum, nec inualeſcat mors peccati ſuper nos famulos tuos, & ſuper omnem populum tuum.

Pro pontificibus. Sacerdos.

Et iterum rogamus omnipotentem deum, patrem domini, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti

Diaconus dicit.

ORate pro principe noſtro principe archiepiſcoporum, & epiſcoporum, domino noſtro. N. & pro capite epiſcoporum magnę prouinciæ. N. & capite ciuitatis noſtrę venerando antiſtite patre. N. & pro omnibus epiſcopis, ſacerdotibus, & diaconis rectis in fide.

Sacerdos.

ROgamus & quęrim⁹ a bonitate tua, o amator humani generis, recordare domine patris noſtri venerandi principis archiepiſcoporũ, & epiſcoporũ, patris. N. & domini archiepiſcopi noſtri, patris. N. Cuſtodiendo cuſtodi pro nobis multis annis, & longo tempore, in iuſtitia & pace, omnes & epiſcopos, & ſacerdotes, & diaconos certæ fidei, & omnem imaginem ſanctę, vnicæ eccleſię Chriſti, quę eſt congregatio apoſtolica; vt fungantur ſanctificatione quam credidiſti eis, in dignitate ſacerdotij, iuxta voluntatem tuam ſanctam ac beatam, & vt abſoluant in iuſtitia, & ęquitate, & paſcant populum tuum in veritate. Orationem quam faciunt pro nobis, & pro omni populo tuo, ipſe ſuſcipe, in ſacrificium tui excelſum cum odore bono ſuauitatis, omnes hoſtes, & inimicos eorum arce, & cõfringe ſub eorum pedibus quam primum: ipſos autem cuſtodi nobis, in iuſtitia & pace, in eccleſia tua ſancta. Amen.

Pro rege oratio. Sacerdos.

Rogamus etiam omnipotentem deum, patrem domini, redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, pro amatore dei, rege noſtro Claudio, vt regnum eius abſque afflictione, in pace, & in iuſtitia cuſtodiat, qui omnia capit dominus deus noſter.

Diaconus

Diaconus dicit. Orate pro rege.

Sacerdos.

Deus noſter qui omnia contines, rogamus te, & quęſumus, regi huius prouincię amatori tuo, regi noſtro vtilitatem ſuam da, arce vndequaq; inimicam ei gentem, loquere iuſtitiam in corde eius, pro ſācta eccleſia tua, cito inueniat nos miſericordia tua o domine.

Diaconus dicit. Dicamus omnes nos.

Da ei, abſq; errore conſeruare intelligentiam fidei, in honorem diuinitatis tuę. Per vnicū filiū tuū, cū quo tibi, & ſpiritui ſancto, eſt gloria & poteſtas, nunc, & ſemper, & in ſęcula ſęculorum. Amen.

Pro congregatione cuiuſq; loci. Sacerdos.

Iterum rogemus omnipotentem deum patrem domini, dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti.

Diaconus dicit. Orate pro eccleſia ſancta, & congregatione noſtra quę in ea eſt. Sacerdos.

QVęrimus, & petimus à bonitate tua ò amator generis humani, memento domine congregationis noſtrę, & benedic eis fac eos vt ſint tibi ſine diuiſione, & ſine otio, & faciāt voluntatem tuā ſanctā, ac beatā: fac eam domū orationis, domum ſynceritatis, & domum abundantię gratię: gratificare hoc nobis domine ſeruis tuis, & poſt nos venturis in ſęculū. Exurge domine Deus noſter, & diſſipentur inimici tui, & fugiant a facie tua omnes qui oderūt ſanctum, & benedictum nomē tuum: populi autem tui ſint benedicti, cum infinita benedictione angelorum, qui faciunt omnem voluntatem tuam, per amorem, benignitatem, & gratiam erga homines filij tui vnigeniti, domini, dei, & redēptoris noſtri Ieſu Chriſti, cum quo tibi, & ſpiritui ſancto, eſt poteſtas, & gloria, nūc, & ſemper, & in ſęcula ſęculorum. Amen.

Pro paruis, aut nouis Chriſtianis, ſeu catechumenis. Sacerdos.

Rogemus etiam omnipotentem deum, patrem domini & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, pro famulis nouitijs Chriſtianis

vt impartiatur eis tempore idoneo, ablutionem regenerationis remiſsionem peccatorum, qui omnia capit Dominus Deus noſter.

Diaconus dicit. Orate pro nouis Chriſtianis. Sacerdos.

DOmine Deus noſter omnipotens, rogamus te, & quæſumus famulorum tuorum, qui nondum adulti ſunt Chriſtiani, miſerere, omnes reliquias idololatriæ ab eis arce, legem tuã, mandata, & iuſtitiam, & conſtitutiones tuas impone cordibus eorum, & in tempore idoneo ablutionem regenerationis impartire, remiſsioné ſcilicet peccatorum eorum, & tabernaculum ſancti ſpiritus eos fac. Per vnicum filium tuum, cum quo tibi, & ſpiritui ſancto eſt gloria & poteſtas nunc, & ſemper, & in ſęcula ſęculorum Amen.

Pro offerentibus munera. Sacerdos.

ITem rogamus omnipotentem deum, patrem Domini, Dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, pro ĳs qui obtulerunt munera ſanctæ, vnicę, quę eſt ſupra omnes eccleſię, ſacrificium ſcilicet primarum decimarum, gratiarum actionis ſignum, & monimentum: ſeu autem quis multum obtulerit, ſeu parum, ſeu ſecreto, ſeu palam, ſeu volens & non habens, omnium amplectatur voluntatem, qui cœleſtem ſpiritum donat, & in quo omnium bonorum operum eſt poteſtas, Dominus Deus noſter.

Diaconus dicit. Orate, pro ĳs qui obtulerunt munera. Sacerdos.

DOmine Deus omnipotens rogamus te, & quæſumus pro ĳs qui obtulerunt dona ſanctę, vnicæ quę ſuper omnes eſt eccleſiæ, ſeu multum obtulerunt, ſeu parum, ſeu ſecreto, ſeu palam, ſeu volentes & non habentes, omnium voluntatum acceptãs, da vnicuiq; eorum, pro præmio, benedictionem. Per vnicum filium tuum, cum quo tibi, & ſancto ſpiritui, eſt gloria & poteſtas nunc, & ſẽper, & in ſæcula ſæculorum Amen.

Pro ĳs qui dormierunt, ſiue pro mortuis Sacerdos.

Rogemus

ROgemus quoq; omnipotētem, deum patrem domini, Dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti pro ijs qui dormierunt.

Domine viuentium, vita mortuorum, ſpes deſperatorum, auxiliator laborantium, mundator peccatorum, qui mortem otioſam feciſti, & laqueos ſathanę abſcindendo, ſalutem humano generi contuliſti: rogamus te, & quęſumus ô immortalis, apud quem eſt theſaurus vitæ, pro ijs qui dormierunt, & quieuerunt in fide: patres primi principes archiepiſcoporum. Archiepiſcopi, epiſcopi, ſacerdotes, diaconi, antagoniſtę, virgines, monachi, doctores, coniugati, orbati coniuge, infantes, pupilli, & pro anima famuli tui. N. & pro animabus omnium quos ipſe vocaſti de populo iuſte, & recte: quieſcere fac eorum animas in loco amœno, apud aquam quietis, in ſinu Abrahę ſimul cum Iſaac, & Iacob, tu in quo poteſtas quietis, domine deus noſter.

Diaconus dicit. Orate pro ijs qui dormierunt.

Sacerdos.

DOmine deus noſter omnipotens, rogamus te, & quęſumus animas famulorum tuorum, qui dormierunt, & in fide quieuerunt, ſuſcipe, vna cum anima famuli tui. N. & omnium animas qui hic mortui, aut moribundi ſunt nutriti, in loco amœno apud aquam quietis in ſinu Abrahæ, vna cum Iſaac & Iacob, dona eis trāſitum animarum ſuarum ſine peccato, ſpiritum conſolatorem, & ſedatorem conſanguineis eorum mitte: ſolare eos, & lætos eſſe fac in Chriſto. Per vnicum filium tuum, cum quo tibi, & ſancto ſpiritui, eſt gloria, & poteſtas, nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. Amen.

Sacerdos poſtea imponit manus, ſuper eos qui baptizandi ſunt, & dicit.

FAmulos tuos qui inſeruiunt, & adhærent nomini tuo ſancto, & inclinant capita ſua ante te protege ô Domine, & cum eis ſis, adiuua eos, in omne opus bonum excita corda eorum: ab omni opere malo quod in terra ſit, fac eos liberos: vt ſcilicet cogitent

D 2 omnia

omnia quæ ſunt ad vitam, & recordentur omnium operum tuorũ, ò domine. Per vnicum filium tuum, vt tibi, & ipſi, & ſancto ſpiritui ſit gloria in ſæcula ſæculorum Amen.

Poſtea dicit ſequentem orationem, ſupra fontem.

DEus prophetarum, domine apoſtolorum, qui nunciaſti aduentum Chriſti tui per os prophetarum ſanctorum, antequam mitteres Iohannem prophetam, qui præcederet ante te, rogamus te, & quęſumus ò amator humani generis, pro famulis tuis qui venerunt ad te: vt virtus tua adſit huic fonti, confirma famulos & famulas tuas, fac eos dignos vt poſsint inuenire baptiſmum tuum, ſecundam ſcilicet generationem, in remiſsionem peccatorum, & ſpem tuam, quæ non fallit. Per vnicum filium tuum, vt tibi, & ipſi, & ſancto ſpiritui ſit gloria, nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorũ, Amen.

Sacerdos poſtea ſecreto dicit pro ſe, antequam baptizet.

MIſericors miſerator, & clemens, qui ſcrutaris cor, & iecur, & agnoſcis abſcondita hominis, (nihil enim eſt quod à te abſcondatur, ſed palam tibi ſunt omnia) tu cognoſcis abſcondita mea, ne me deſeras, neq; auertas faciem tuam à me, ſed aufer à me hac hora omnem meam culpam, & abſolue horum hominum peccata, qui conuertiſti eos ad pœnitentiam, ablue maculas animæ meæ, & corporis, & munda iecur meum perfecte, virtute tua inuiſibili, & dextera tua viuificante confirma me, vt annuntiem alĳs qui quęrunt liberationem à me, id eſt fidem, vt eis eam tradam, quos quidem pręparauit magnitudo tua inenarrabilis, ò amator humani generis. Præterea ſim ne ego vt ſeruus peccator qui condemnatur? Abſit domine: non ita fiat: tu enim ſolus es bonus, & amator es humani generis, non recedam confuſus, abſolue me à peccato meo, & mitte ſuper me auxilium tuum de cœlo, da mihi virtutem, vt digne fungar hac magna adminiſtratione, myſterio tuo, conſtitutione cœleſti, & habitet Chriſtus ſuper eos qui Baptizantur, per regenerationem & baptiſmum, qui à me adminiſtratur, quia pauper ego ſum qui à te peto miſericordiam. Ædifica eos in fundamento apoſtolorum

lorum

torum & prophetarum, nec amplius deſtrue, ſed fac eos plantas veras in eccleſia tua, quę ſuper omnes eſt ſancta, quæ eſt apoſtolorum, vt ad id ſe conferant quod præſtat, & glorificetur nomen ſanctū tuum in eis, quod in cœlo & in terra, ante omne ſęculum, plenum eſt gloria patris, & filij, & ſpiritus ſancti nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum Amen.

Poſtea dicit orationem pro pace, quę eſt folio

Et orationem pro pontificibus, quæ eſt folio

Et orationem pro congregatione, quę eſt folio

Et ſymbolum apoſtolorum.

Deinde accipit oleum non benedictum, atq; id ter in baptiſmum infundit, vnaquaque vice in modum crucis infundens, & dicens.

Benedictus dominus Deus noſter nunc, & vſq; in ſæculum. Benedictus dominus pater, ✠ Amen. Benedictus filius vnigenitus Ieſus Chriſtus dominus noſter, ✠ Amen. Benedictus ſpiritus ſanctus paracletus. ✠ Amen.

Deinde orat ſuper baptiſmum, hoc modo.

DEus cœli, deus luminis, de⁹ angelorum qui pręſunt iudicibus, deus angelorum, qui præſunt viribus regum populorum & principum, deus gloriæ, qui habitas ſuper Cherubin & Seraphin pater domini, Dei, & redemptoris noſtri Ieſu chriſti, qui ſoluiſti animas eorum qui vincti erant peccato, & eos qui affixi erant tenebris per peccatum, illuminaſti plagis paſsionis vnici filij tui Ieſu Chriſti domini noſtri, qui abegit à nobis paſsionē, & liberauit nos ab omni onere peccatorū noſtrorum: qui elongaſti à nobis omne ſemen inimicum, quem omnia timent, & reformidant, creator aquarum, & factor omnium, clamamus ad virtutem tuam ſanctam, ad nomen tuum, quod ſuperat omne nomen, ad vnicum ſcilicet filium tuum Ieſum Chriſtum, qui crucifixus eſt propter nos tempore Pilati Pontij: rogamus te domine pro his famulis, & famulabus tuis, conuerte & immuta eos. Amen.

Benedic

Benedic eis, & confirma eos. Amen. Vt per hanc aquã, & hoc oleũ aboleatur omnis vis inimici. Amen. Omnes ſpiritus malignos auſer, arce, & diſijce. Amen. Omnem adorationem idolorum, & omnem turpitudinem ab eiſdem tolle, Amen.

Et ſufflat in aquam ter, in modum crucis, dicens

SAnctifica hanc aquam, & hoc oleum. Amen. Et ſint in ablutionem regenerationis. Amen. Et in vitam ęternam. Amen. Et in indumẽtum immaculatum, Amen. Et in generationem gratię. Amen. Et in innouationem ſpiritus ſancti. Amen. In nomine vnici filij tui Ieſu Chriſti, quem baptizari feciſti in Iordane, & ſanctificauit & mundauit eum, & teſtatus eſt dicens: qui non fuerit natus ex aqua & ſpiritu ſancto, non poteſt intrare in regnum cœlorum. Deinde pręcepit diſcipulis ſuis dicens: Ite ergo, & docete omnes gentes, & baptizate eos in nomine patris, & filij, & ſpiritus ſancti: ſuſcipe domine famulos, & famulas tuas, quia poteſtas eſt in te, & liberatio. O ſancte tona ſuper hanc aquam, vt ex ea, & ſpiritu ſancto, regenerẽtur hi famuli tui: virtute diuinitatis tuę, qui venerũt ad te, fac eos aptos ad remiſſionem peccatorum eorum, & ad indumentum immaculatum, in honorem vnici filij tui, cum quo tibi, & ſancto ſpiritui eſt gloria in ſęcula ſęculorum. Amen.

Tum dicit Diaconus. Orate.

Sacerdos autem dicit ſanctificationem Iordanis .i. baptiſmi.

Amor dei, gratia Ieſu Chriſti, & donum ſpiritus ſancti ſit vobiſcum.

Populus autem, reſpondet.

Cum ſpiritu tuo

Sacerdos autem, dicit.

Surſum ſint corda veſtra.

Populus reſpondet.

Habemus ad dominum deum noſtrum.

Sacerdos autem, dicit.

Gratias agamus domino patri bono.

Populus

Populus reſpondet

Rectum eſt,& conuenit

Sacerdos dicit.

VEre dignum & iuſtum eſt. Benedictus ſit deus excelſus, qui in ęternum eſt fortis ſuper omnia,in quo ea eſt poteſtas vt regat,& cuſtodiat mundum,qui omnia viuificat. In eo enim ſpiritus eſt vitę,qui alit omnem animã,qui cõfirmat omnem ſpiritum,qui virium totius mundi eſt capax, qui vocauit omnia ex eo quod non eſt,& fecit omnia. Ipſe domine qui excelſorum es excelſiſſime, qui vides & cognoſcis finem temporum, & ſopitos à ſomno excitas,qui dediſti vocem omnibus quæ mouẽtur commoue hanc aquam,& imple eam ſpiritu ſancto,& fiat ablutio in ſecundam generationem. Amen. Et in vitam ęternam. Amen. Et regenerentur hi famuli,& famulę tuę, quemadmodum conſtituiſti domine intelligentiã,& rationẽ in animã,& per eam regere feciſti hominẽ & iudicẽ feciſti omniũ ornamentorũ mundi,quapropter tibi cõuenit gloria & magnitudo. Bñdictus es deus ſuper õnes virtutes. Bñdictus es deus ſuper omnes principes. Benedictus es deus ſuper omnẽ cogitationem & loquelam. Benedictus es deus ſuper omnem intelligentiam,& ſcientiam. Benedictus es Deus ſupra omnes thronos, & regna,tu miſiſti aquam,& ignem,frigus,& glaciem,tempeſtatem & turbines ſuper terram,& feciſti ſcaturire aquam de rupe dura: tu es quem vidit mare & fugit,& Iordanis poſt te reuerſus eſt,& montes exultauerunt ſicut hirci,& colles ſicut agni ouium: tu es de quo, & de benignitate cuius teſtimonium dedit Iohannes,qui miſſus eſt ante te,clamans voce præconis in deſerto,& dicens,mundate viam domini,æquate ſemitam eius: vox domini ſuper aquas, Deus gloriæ intonuit. Tona domine ſuper hanc aquam,& oleum,vtrumque pręp ara,& da eis virtutem, vt fiant baptiſmus tuus, quę eſt noua generatio,& vita ęterna,& regenerentur hi famuli tui

Diaconus dicit. Qui ſedent ſurgant.

Sacerdos dicit.

Domine;

DOmine, ò domine, pater bone, deus noſter omnipotens, pater domini, dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, factor omnium creaturarum, quas oſtendunt coelum, terra, & mare, & quę in eis latent, factor omnium creaturarum viſibilium, & inuiſibilium qui congregaſti aquas in alueos ſuos, qui creaſti, formaſti, & obſignaſti aquas quę ſuper coelos ſunt; tu coercuiſti mare, & flumina virtute tua, tu confregiſti capita draconis aqua, tu terribilis es (quis enim tibi obſtare poteſt) aſpice domine ſuper hanc aquam quam feciſti, & da ei gratiam, ſalutem, & benedictionem Iordanis, vt ab ea fugiant omnia quę malignantur aduerſus creaturas tuas, quoniam inuocaui nomen tuum ſanctum, & admirandum, quod plenum eſt gloria, & terrore aduerſus ea quę nobis aduerſantur.

Diaconus dicit. In orientem aſpicite.
Sacerdos autem ſubſequitur hoc modo.

ET diſsipentur coram ſigno crucis omnes vires eorum qui nobis aduerſantur, & ab ea fugiant omnes dęmones, qui ſunt in aqua & terra, qui non videntur, nec lateat in hac aqua ſuperbia tenebroſa, nec deſcendat cum eis qui baptizantur malignus ſpiritus, qui obtenebret eorum mentem, & perturbet cor, imo rogamus te omnes domine vt facias hanc aquam eſſe aquam quietis. Amen. Aquam puram in mundationem, Amen. Aquam ſalutis. Amen. Et vt ſit in ablutionē turpitudinis animæ, & corporis. Amen. Aqua in ablutionem & remiſsionem peccatorum Amen. Lumen animæ, & corporis Amen. Ablutio in regenerationem Amen. In veſtem immaculatam Amen. In inuocationem ſpiritus ſancti & in fontem vitę Amen.

Qui adſunt dicunt. Amen.

QVia autem ipſe dicis, lauamini, purgate, & expellite malitiam à cordib⁹ veſtris, qui dediſti nobis generationē de cœlo, per aquam, & ſpiritum ſanctum, appare domine ſuper hanc aquam,

&

& fac eos mundos qui in ea baptizantur: vt expellat veterem hominem, & turpitudinem fallacis voluptatis, & induantur nouo homine, & renouentur iterum, per ſimilitudinem creatoris ſui Amen.

Fiant participes mortis Chriſti tui, per Baptiſmum eiuſdem vnici filij tui Ieſu Chriſti, Amen. Atq; cum eo participes ſint reſurrectionis eius, & cuſtodiant donum ſpiritus ſancti Amen. Abundet ſuper eos doctrina gratiæ tuæ. Amen. Et inueniant pignus vocationis de cœlo quod tuum eſt ò Domine, Amen. Connumerentur in congregatione primogeniti, in congregatione ſcilicet eorum, quorum nomina ſcripta ſunt in cœlis, Amen. Per Ieſum Chriſtum dominum noſtrum cum quo tibi eſt gloria cum ſancto ſpiritu, nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum Amen.

Deinde dicit.

Sanctus, ſanctus, ſanctus es Deus exercituum, perfecte plenum eſt cœlum, & terra ſanctitudine gloriæ tuę.

Et dicit populus.

Sanctus, ſanctus, ſanctus eſt Deus exercituum, perfecte plenum eſt cœlum, & terra ſanctitatis gloriæ tuæ.

Sacerdos autem, dicit.

AD te ſuſpicimus, & intendimus oculos cordis noſtri in cœlũ rogamus te Domine Deus noſter, cuſtodi nos omnes, Deus noſter, deus patrum noſtrorũ, qui creaſti cœlũ, & terram, & omnia ornamenta eorum, creator aquarum quæ ſuper cœlos ſunt, qui fundaſti terram ſuper aquas, qui congregaſti aquas in alueos ſuos, qui cinxiſti, & coercuiſti mare, & eius profunditatem obſignaſti magno nomine ſigni, quod plenũ eſt gloria, & quod omnia timent, & expauescunt. Aſpectu domine fortitudinis, & virtutis tuę, tu fundaſti mare, virtute tua tu confregiſti capita draconis in aquis, tu ſcidiſti ſcaturigines, & fontes, & dediſti viam aquis, viderunt te aquæ domine, & pauerunt profunditates præ multitudine aquarum; tu es quem mare rubrũ vidit, & timore tui conſtitit, tu traieciſti Iſrael,

& per Moyſen baptizaſti eum, tu præcepiſti rupi duræ, & effudit aquam populo tuo, mutaſti aquam amaram, & feciſti eam dulcem, tu domine, tempore Ieſu filij. Naue abſtuliſti, & reuerti feciſti flumina, quæ fluebant terribiliter, tu (quis enim ſuſtineat aſpectum tuum) ſacrificium quoq; Heliæ in aqua ſuſcepiſti per flammam, & ignem de coelo, tu es domine, qui oſtendiſti per Helizeum aquam generationis vitæ, & Naaman Syrum mundari feciſti per aquam Iordanis, tu omnia potes, & nihil eſt quod tibi ſit impoſſibile.

Diaconus dicit. Orate.

DOmine, o domine, pater bone: deus noſter, rex ordinum coeleſtium, & terreſtrium aſpice, qui ſedes ſuper Cherubin intende oculos, qui habitas in coelo aſpice, & viſita creaturam tuam, da huic aquæ donum Iordanis magnum, potens, & cœleſte, & deſcendat ſpiritus ſanctus per eam. Amen. Dona ei benedictionem Iordanis, da ei virtutem vt ſit aqua vitæ, Amen. Aqua ſanctitatis. Amen. Aqua mundationis peccatorum. Amen. Aqua lotionis ad regenerationem. Amen. Dona ei, vt ſiquis eſt latens extra eam malignus ſpiritus, nõ reuertatur amplius ad eos qui baptizãtur. amen. Nec ſpiritus diei. Amen. Nec ſpiritus meridiei. Amen. Nec ſpiritus veſperæ. Amen. Nec ſpiritus noctis. Amen. Nec ſpiritus aeris. Amen. Nec ſpiritus ſuperbiæ quæ ſub terra eſt. Amen. Et arce omnes ſpiritus malignos virtute, & benignitate tua, & frangantur coram ſigno crucis filij tui. Amen. In nomine ſancto tuo quod precamur, quod plenum eſt gloria, & terribile aduerſus ea quæ nobis aduerſantur: vt omnis qui baptizatur in ea, expellat a ſe hominem veterem, qui coinquinatus eſt voluptate erroris, & induatur nouo homine, qui innouatur in ſimilitudinem creatoris ſui, illumina eos lumine iuſtitiæ, qui eſt ſpiritus ſanctus. Amen. Et inueniant vitam æternam. Amen. Firma eorum ſpem. Amen. Et ſint ante thronum Chriſti tui. Amen. Inueniant remiſsionem peccatorum ſuorum. Amen. Et accipiant coronam coeleſtem. Amen. Sint aqua hæc, & hoc oleum benedicta, & plena gloria, & ſint ſancta, in nomine

patris,

patris, & filij, & ſpiritus ſancti, in gratiarum actionem populi, & omnium qui obtulerunt tibi filios ſuos famulos tuos, in gloriam & honorem filij tui ſancti, ſuſcipe eos in ſacrificium tuum ſanctum & coeleſte, tanquã odorẽ ſuauẽ magnitudini tuę coeleſti: precibus angelorũ, & archangelorum tuorum ſanctorum, domine libera populum tuum, & benedic hęreditati tuę, cuſtodi & exalta eum vſq; in ſęculum. Amen. Conſerua eum in rectitudine fidei, omni tempore vitę ſuę, & ſit in charitate, quę ſuperat omnem pacem: precibus omnium ſanctorum, & interceſſione plenę gratia virginis, genetricis dei Marię quę in omnibus eſt ſancta, & ſancti martyris, & baptiſtę, pręcurſoris, & ducis vitę, & omnium ſanctorum, quos a primordio elegiſti, per gratiam vnici filij tui, cum quo tibi vna cum ſancto ſpiritu eſt gloria in ſęcula ſęculorum. Amen.

Deinde Sacerdos dicit orationem euangelij, ſcilicet.

PAter noſter qui es in coelis, ſanctificetur nomẽ tuum: adueniat regnum tuum: fiat voluntas tua, ſicut in coelo, & in terra: da nobis hodie cibum noſtrum quotidianum: dimitte nobis offenſiones noſtras, & errores noſtros, & vt nos quoq; dimittamus offenſiones quę in nos ſunt, & ne inducas nos domine in tentationẽ, ſed redime, & libera nos ab omni malo: quoniã hoc eſt regnum tuum, honor, & gloria, nũc, & ſemper, & in ſęcula ſęculorum. Amẽ.

Poſtea dicit, orationem impoſitionis manuum ſuper eos qui baptizandi ſunt, quæ eſt. Folio. 1.

Accipit poſtmodum crucem, & ter ea aquam ſulcat in modum crucis, ter clamans.

Sanctus, ſanctus, ſanctus pater, & filius, & ſpiritus ſanctus, nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum amen.

Deſcendit poſtea in fontem, & infundit balſamum in figuram ſigni crucis, dicens.

Benedictus eſt deus pater. Amen ✠

Benedictus eſt filius vnicus Ieſus Chriſtus. Amen. ✠

Benedictus eſt ſpiritus ſanctus paraclctus,Amen ✠

Tum dicit magna voce, Halleluia.

Tum miſcens aquam cum balſamo manu ſua dextera, dicit, Pſalmum.Cxxxi. Quoniam elegit dominus ſion in habitatio-tionem Et Pſal.xxviij. Vox domini ſuper aquas Deus gloriæ intonuit Et Pſal.xxxiij. Accedite ad eum, & illuminabit vos. Et Pſal.Lxv. Tranſmiſit nos inter ignem, & aquam. Et Pſal.L. Aſperges me domine myrto & mundabor, vſq; ad verſiculum, Ne proijcias me à facie tua.

Deinde dicit.

Gloria patri,& filio,& ſpiritui ſancto,nunc,& ſemper,& in ſæcu-la ſæculorum Amen.

Poſtmodum dicit.

Honor ſit omnibus ſanctis,benedictus ſit Deus,qui illuminat omne ſæculum.Amen.

Cum Diaconus ducit eos qui baptizandi ſunt verſus occidentem,& egredi facit verſus orientem. Sacerdos autem eos ſuſcipit,& ter mergit, dicens.

Ego Baptizo te in nomine patris & filij,& ſpiritus ſancti paracleti.Amen.

Hoc perfecto,dicit ſequentem orationem pro abſolutione,ſeu immutatione aquæ in primam eius naturam.

DOmine ò domine pater bone,Deus noſter omnipotens, qui omnia creaſti ex eo quod non eſt, & ex nihilo, ſapientia tua quæ vera eſt,tu es qui congregaſti aquas à primordio in vnum cumulum,& definiuiſti omnia ab origine mundi magnitudine virtutis tuæ,& intelligentia tua imperceptibili,tu es domine qui feciſti hanc aquam in emundationem per gratiam Chriſti tui ſuper eam, his qui baptizati ſunt famulis tuis in abſolutionem regenerationis, & innouationem à vetere errore, vt ab eo reſipiſcant, & illuminẽtur lumine tuo:rogamus te,& quæſumus o bone, & amator humani generis,vt immutes eam in primum ordinem,& in primam na-

turam

ſuram ſupra terram, nobis autem ſit auxilium, & liberatio, vt ſemper glorificemus patrem, & filium, & ſpiritum ſanctum, & tribuamus tibi honorem nunc, & ſemper, & in ſęcula ſęculorum. Amen.

ORATIONVM BAPTISMI FINIS.

Sacramenti Confirmationis orationes.

Orationes quas dicit ſacerdos, cum imponit manus ſuper eos qui Confirmandi ſunt.

Sacerdos primum agit gratias deo.

Gratias agimus tibi domine, quód feceris famulos tuos dignos ſecunda generatione, & indumento immaculabili. Amen. Mitte etiam ſuper eos diuitias miſericordię tuę, et ſpiritum ſanctum tuum, quem miſiſti ſuper apoſtolos tuos ſanctos, dic eis, accipite ſpiritum ſanctũ paracletũ, & eodẽ modo da eum famulis, & famulabus tuis.

Diaconus dicit.

Humiliate capita veſtra coram domino.

Poſtea dicit. Orate.

Sacerdos autem dicit ſequentem orationem ſuper eos qui baptizati ſunt, priuſquam eos vngat balſamo.

DOmine pater bone, deus noſter, pater domini, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, qui ſolus es in perpetuum, qui generaſti famulos, & famulas tuas ablutione ſecundæ generationis ad ſalutem, & largitus es eis remiſsionem peccatorum. Amen. Et indumentum immaculabile. Amen. Et fac eos participes vitę ęternę. Amen. Nunc quoq́ ó domine mitte ſuper eos ſpiritum ſanctum paracletum, vt in ſpe vnici filij tui Ieſu Chriſti, domini, dei, & redẽptoris noſtri regenerentur ex aqua, & ſpiritu ſancto, & ingrediantur regnum coelorum in nomine eiuſdem vnici filij, per gratiam ſcilicet Ieſu Chriſti, domini, & redemptoris noſtri, cum quo tibi, &

ſancto

ſancto ſpiritui eſt gloria,& poteſtas nunc,& ſemper,& in ſęcula ſæculorum Amen.

Poſtea ſacerdos accipit balſamum,& orat ſuper ipſum,dicens.

DEus in quo poteſtas eſt,qui ſolus factor es omnium mirabilium,(nihil enim tibi eſt impoſſibile)confirma domine virtute tua omnem gratiam ſpiritus ſancti ſuper hoc balſamum:fiat ſanctum,Amen. Fiat ſignum vitę,Amen. Et confirmatio ſamulis tuis.Amen. Per vnicum filium tuum,nunc, & ſemper , & in ſæcula ſæculorum Amen.

Poſtea vngit frontem,dorſum,& oculos eorum,in figuram crucis,& dicit.

In vnctionem gratiæ ſpiritus ſancti.Amen.

Vngit nares,& labia,& dicit.

Pignus regni cœlorum,Amen.

Vngit aures, & dicit.

Vnctio ſancta dei noſtri Chriſti,& ſignũ quod non aperitur Amẽ

Vngit dorſum,& granum pectoris ſeu os ſtomachi , & dicit.

Perfectio gratiæ ſpiritus ſancti,fidei,& iuſtitiæ,Amen.

Vngit tibias,& vlnas,genua,& omnes iuncturas eorũ ſolum pedum,& ſpinam & dicit.

Vngo te vnctione ſancta,vngo te in nomine patris,& filij, & ſpiritus ſancti paracleti.Amen.

Poſtea imponit manum ſuam ſuper eos,& dicit.

BEnedicti ſitis benedictione angelorum cœleſtium , benedicat vobis dominus noſter Ieſus Chriſtus✠. Accipite ſpiritum ſanctum per virtutem Dei patris,per virtutem filij Ieſu Chriſti, & per virtutem ſpiritus ſancti: ſitis vaſa electa , & munda domini noſtri Ieſu Chriſti , cui eſt gloria cum patre, & ſpiritu ſancto in ſæcula ſęculorum Amen.

Tum induunt qui baptizati ſunt veſtem albam, & coronam

ronam ſuper capita ſua, ex myrto & palma, & rubeam veſtem vndulatam, & phrygiatam ſeu acu pictam.

Sacerdos autem orat in hunc modum.

DOmine Deus omnipotens, pater domini, Dei & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, qui coronaſti ſanctos, & apoſtolos tuos mũdos, propHetaſq;, & martyres, qui placuerunt tibi corona incorruptibili, tu Domine benedic his coronis quas preparauimus, vt imponeremus capitibus famulorum, & famularum tuarum, qui participes facti ſunt baptiſmi tui ſancti, ſint eis coronæ honoris, gloriæ, & ſynceritatis. Amen. Coronę benedictionis, & ſalutis Amen. Coronæ magnitudinis, & fortitudinis Amen. Coronæ ſapientiæ, & ſimplicitatis Amen. Coronæ decoris Amen. Auxiliare eis domine: vt perficiant mandata tua, & leges, & inueniant benedictionem regni cœlorum. Per voluntatem tuam pater, fili, & ſpiritus ſancte, cui eſt gloria in ſæcula ſæculorum Amen.

Poſtea accipit coronas in manus ſuas, & orat in hunc modum.

DOmine ò domine pater bone, & ſancte, qui coronaſti ſanctos tuos corona quæ non corrumpitur, & conciliaſti cœleſtes cũ terreſtribus, tu domine qui præparari feciſti has coronas, benedic eis, qui dignos nos feciſti qui eas imponeremus capitibus famulorũ tuorum, vt ſint eis coronæ honoris, & glorię Amen. Coronæ benedictionis & ſalutis Amen. Coronæ magnitudinis, & fortitudinis Amen. Coronæ ſapientiæ & ſimplicitatis Amen. Coronæ decoris & iuſtitiæ amen. Coronæ miſericordiæ amen. Da famulis, & famulabus tuis, qui eas induerunt angelum pacis, & ſignum charitatis, & libera eos ab omni cogitatione vana, & libera eos ab omni onere & grauedine mala, & ab omni inquinamento inimici Amen. Et ſit ſuper eos tranquillitas Amen. Audi vocem precum eorum, & impone timorem tuum in mentibus eorum Amen. Ale eos omni tẽpore vitę eorũ. Amẽ. Nec priuẽtur aſpectu, & ꝓgenie filiorũ Amẽ. Filij eorum, & ij quos ijdem generauerint, regenerenter Amen.

Fac

fac eos vtiles eccleſiæ tuæ ſanctæ, apoſtolicę, & Fortes in fide ſemper Amen. Doce eos viam iuſtitię Amen. Per voluntatem filij tui boni, & benedicti, & ſpiritus ſancti viuificantis, in ſęcula ſæculorum Amen.

Tum imponit manus ſuas ſuper capita eorum, & dicit.

DOmine ò domine pater bone, deus noſter impoſuimus manibus noſtris ſuper capita famulorum tuorum coronam honoris, & gloriæ, Amen. Coronam fidei, & decoris Amen. Coronam iuſtitiæ quę non expugnatur ab inimico Amen. Fac eos plenos gratię ſpiritus ſancti, per miſericordiam, & benignitatem amatoris humani generis filij tui Ieſu Chriſti, cum quo tibi, & ſpiritui ſancto eſt gloria, & poteſtas in ſęcula ſęculorum Amen.

Poſtea ſumunt ſacramentum ſanctum, & viuificans, ſpondente ſacerdote pro eis, corpus ſcilicet ſanctum & ſanguinem venerandum Domini, Dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti.

Diaconus deinde dat eis lac, & mel, & dicit.

Lac & mel immaculatum in regenerationem Amen.

Sacerdos autem, dicit.

Lac, & mel immaculatum in regenerationem, per Ieſum Chriſtum, Amen.

Et iterum imponit manus ſuas ſuper eos, & benedicit eis, dicens.

BEnedictus ſit dominus Deus noſter omnipotens, pater domini, Dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, qui feciſti famulos tuos dignos regeneratione, & remiſsione peccatorum, & indumento incorruptibili Amen. Et pignore quod non repetitur. Amen. Et quod bonum eſt regno cœlorum, Amen. Et dono ſpiritus ſancti, Amen. Rogamus te domine, & quæſumus o amator humani generis, vt facias famulos, & famulas tuas ſemper di-

gnos

gnos qui ſumant corpus, & ſanguinem venerandum & ſanctum Chriſti tui, & ipſum eis ſemper concedas, vt pugnent in perfectionem mandatorum, & legum tuarum, vt inueniant promiſsionem ſanctitatis tuæ ad regnum cœlorum. Per miſericordiam, & gratiam amatoris humani generis, vnici filij tui Ieſu Chriſti, cum quo tibi, & ſpiritui ſancto eſt gloria in ſæcula ſæculorum. amen.

Iterum imponit manus ſuas ſuper eos, & dicit.

CReſcant famuli tui domine ad ſapientiam tuam, & memores ſint timoris tui, peruenire fac eos ad ætatem ſuam. amen. Et da eis cognitionem iuſtitiæ. amen. Et cuſtodi eos in fide tua abſq; macula, precibus domine omnium noſtrum, genitricis dei ſanctæ & puræ Mariæ, & ſancti Iohannis præcurſoris, & beati, ſancti, & puri Michaelis archangeli, & omnium ordinum cœleſtium, & ſancti Georgij martyris, & beati, & ſancti patris Salame manifeſtatoris luminis, patris Zrehema, & patris Miata, & patris Argaui, & Armothi regis, ſancti patris Pantaleonis, & Cales regis, ſancti patris Aſtroe & Degane ſacerdotis, ſancti patris Iohannis, & Anthonij, Matta, & Macarij, & Tecla haimanot in ſæcula ſæculorum. amen.

Oratio ſuper infantes.

DOmine Deus noſter, pater domini, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, factor cœli & terræ, qui venire feciſti hominem in lucem, qui cuſtodiſti fœtus in vtero, qui dediſti eis vitam, & eduxiſti in lucem, auge per miſericordiam tuam hos, qui oblati ſunt tibi: auge in timore tuo. amen. Cuſtodi carnem, ſeu corpus eorum ab afflictione, & mutilatione, a peccato libera. amen. Et ſerua ab omni errore, a fraudibus ſathanæ, & ab omni arte inimici. amen. Qui præparaſti ex ore infantium, & lactentium gloriam, ipſe domine benedic his infantibus, qui oblati ſunt tibi; auge, cuſtodi, & ſanctifica eos. Per gratiam vnici filij tui Ieſu Chriſti redemptoris noſtri, cum quo tibi, & ſpiritui ſancto eſt gloria, & poteſtas in ſæcula ſæculorum. Amen.

Oratio pro benedictione.

F O trini

O trinitas ſancta, theſaurus benedictionis, benedic nobis: confirma, cuſtodi, & libera nos a die condemnationis, neç confundamur coram te, & coram angelis tuis. Amen. Da nobis gaudium per reſurrectionem tuam: cuſtodi animam ſerui tui Claudij regis noſtri, & fiat in tempore eius gratia, pax, charitas, & humilitas. Per vnicum filium tuum dominum, & redemptorē noſtrum Ieſum Chriſtum, cum quo tibi, & ſpiritui ſancto eſt gloria, & poteſtas in ſęcula ſęculorum. Amen.

Hymnus nouelli Chriſtiani.

ET ſpiritu principali cōfirma me: Vt doceā peccatores viā tuam. Accedite ad eum vos, & illuminabit vos. Guſtate, & cognoſcetis quā bonus ſit dominus ſpōſus glorioſus aquā qui eduxit e rupe. Apparuit, vt ſtella diluculi. Exultauerunt fœtus dum eſſent in tenebris. Viderunt lumen, aquam vitę inuenerunt.

In loco amœno ibi me collocauit. Et apud aquā quietis educauit me

Viderunt te aquę deus: viderunt te aquę, & timuerunt.

Lauabo nitide manus meas, & circundabo altare tuum domine

Quęſierunt principes, & adorauerunt idola.

Chriſtus per crucem ſuam expulit eis dęmonas

Infantes tui domine lętabuntur palam.

Acceptiones aquę vitalis in qua nulla eſt mors.

Ab ortu ſolis vſq; ad occaſum,

Gratię agantur domino patri bono.

Chriſte rex ſęculorum laudamus te.

Qui ante ſęculum fuiſti inter ſanctos.

Quis ſimilis tibi?.

FINIS.

MISSA QVA ÆTHIOPES COMMVNITER VTVNTVR, QVAE ETIAM CANON

Vniuerſalis appellatur, nunc primum ex lingua Chaldęa ſiue Æthiopica in Latinam conuerſa.

✠

IN nomine patris ✠ & filij ✠ & ſpiritus ſancti ✠ Amen. Chorus incipit. Alleluya.

Ego autem in multitudine miſericordiæ tuæ, introibo in domum tuam.

Adorabo ad templum ſanctũ tuum in timore tuo.
Cõfitebor tibi dñe in toto corde meo; qm̃ exaudiſti verba oris mei
In conſpectu angelorũ pſallam tibi; adorabo ad tẽplum ſanctũ tuũ.
Sacerdotes tui induantur iuſtitia : & ſancti tui exultatione exultent.
Aſperges me domine hyſopo & mundabor : lauabis me, & ſuper niuem dealbabor.
Amplius laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me;
Et ab alienis parce ſeruo tuo.
Panem cœli dedit eis : Panem angelorum manducauit homo.
Lauabo inter innocẽtes manus meas; & circũdabo altare tuum dñe
Circuiui, & immolaui in tabernaculo eius hoſtiam vociferationis.
Paraſti in conſpectu meo menſam : aduerſus eos qui tribulant me.
Impinguaſti oleo caput meũ, & calix meus inebrians quã pręclarus (eſt.
Calicem ſalutaris accipiam, & nomen domini inuocabo.
Benedictus qui venit in nomine domini
Benediximus vobis de domo domini.
Salue mater noſtra eccleſia ſancta, munita pariete, ornata topazio.
Mater noſtra eccleſia ſalue; tu es vas illud puri auri, in quo erat manna abſconditũ, & tu es tabernaculũ panis, deſcendẽs de cœlo, prębẽs omnibus vitã in ſeculũ. In nomine patris ✠ & filij ✠ & ſpiritus ſancti ✠ Amen. Ante omnia Sacerdos dicit orationes ſequentes

quentes pro eccleſia,& altari,& indumentis eorum.

DOmine Deus noſter,tu es ſolus ſanctus,qui omnibus tua occulta virtute ſanctificationem dediſti, ſic te domine ſupplices exoramus,vt ſuper hanc eccleſiam,& ſuper hoc altare,& ſuper omnia ad ſacra myſteria præparata,ſpiritum ſanctum mittere digneris & iterum benedic✠ſanctifica,& ab omni macula,& pollutione mūda ea,& nihil incredulitatis & immundi in eis remaneat;fac huic altari,& eccleſiæ res mundas , & electas ſicut argentum igne examinatum,probatum,& purgatum ſeptuplū:perfice vt ſuper ea ſit myſterium patris,filij,& ſpiritus ſancti,nunc,& ſemper,& in ſæcula ſæculorum Amen. Finita oratione veſtitur altare,& præparantur omnia ad ſacrificium,& ſequitur.

DOmine Deus ſcrutator cordis omnium,qui manifeſta,abſcōdita & omnia,& ſingula cognoſcis, tu es ſanctus quieſcens ſuper ſanctos,tu ſolus ſine peccato potens delere peccata,tu ſcis domine quod huic myſterio ſancto,quod ex te procedit immundus ſim, non eſt mihi fasei appropinquandi ,neq; os in laudem tuam ſanctam aperiendi,& gratias agendi,ſed ſolum propter multitudinem miſerationum tuarum parce mihi domine:quia peccator ſum:præſta & cōcede mihi domine(ſi in hanc horam miſericordiam inueniam)& mitte de ſurſum domine fortitudinem tuam : vt tua ſancta myſteria dignus efficiar conſummare;propter voluntatem,& lętitiam cordis tui fiat incenſum, & oblatio iſta,bonus odor in conſpectu tuo,& tu dominus noſter,& ſaluator noſter Ieſu Chriſte,ſis nobiſcum,& benedic nos;tu es ille qui deles peccata noſtra,& illuminator animæ noſtræ,vita,potentia noſtra, & introitus noſter,tibi gratias agimus vſq; ad ſedem tuam , nunc,& ſemper,& in ſæcula ſæculorum.Amen. Oratio ſuper patinam.

DOmine deus noſter Ieſu Chriſte,qui ſuper lignum ſanctę crucis manus tuas extendiſti , ſic ſuper iſtam patinam extende , qua tuum ſanctum corpus miniſtratur.Benedic✠nunc, ſanctifica , & munda eam,& corpus tuum ſanctum in ea perficiatur,in hac eccleſia

cleſia ſancta, & apoſtolica; quoniam tibi gloria, & patri tuo cœleſti, cum ſpiritu ſancto vitali, nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum Amen.

Oratio ſuper calicem.

Deus noſter Ieſu Chriſte alitheos, qui vere Deus, & homo factus es, & nunquam à tua diuinitate ſeparatus fuiſti, & ſanguinē tuum precioſum propter fragilem creaturam tuam voluntarie effudiſti, fac nunc vt manus tuę ſint ſuper hunc calicem ✠ benedic ✠ ſanctifica ✠ & purifica eum; vt in eo ſanguis tuus ſanctus conſecretur, in hac eccleſia tua apoſtolica, tibi gloria cum optimo patre tuo, & ſpiritu ſancto, nunc, & ſemper, & in ſęcula ſæculorum Amen.

Benedictio ✠ puritas, & dulcedo omnibus ſanguinem tuum precioſum ſumentibus Alitheos vere, Amen.

Oratio ſuper cochlear, per quod lancea crucis ſignificatur.

Domine deus noſter, qui Iſaiæ prophetæ, & famulo tuo, vt cerneret Seraphin carbonem ignitum de ſacrificio forcipe ſuſcipientem, & labia eius mundantem, concedere dignatus es, ſic pater omnipotens, dominus noſter, & deus noſter continēs omnia, concede vt manus tuę ſint ſuper hanc lanceam; vt corpus, & ſanguinē precioſum filij tui vnici, domini noſtri, & dei, & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti digne adminiſtrare poſsit. Benedic nunc ✠ ſanctifica ✠ & purifica ✠ eam da ei virtutem, & gloriam ſicut forcipi illi. Tibi gloria cum filio tuo vnico, cum ſpiritu ſancto, nunc, & ſemper, & in ſæcula ſęculorum Amen.

Virtus ✠ benedictio ✠ & ſanctificatio ſanctę trinitatis, in hac eccleſia ſancti. N. de Sceua. Tibi gloria cum filio tuo, & ſpiritu ſancto, nunc, & ſemper, & in ſęcula ſæculorum Amen.

Oratio ſuper arculam in qua ponitur hoſtia pro ſacrificio.

Domine deus noſter, qui in mōte Synai, Moyſi ſeruo tuo, & ꝓphetę tuo pręcepiſti, vt electa cōgregaret, quorum vſus erat in miniſterio altaris, arcę, & ſanctuarij in tabernaculo tuo, nunc domine de⁹ noſter ōnipotēs pręſta, vt man⁹ tuę ſint ſup hāc arculā, & imple eā virtute, fortitudine, & puritate & gratia ſpirit⁹ ſācti ad gloriā tuā

vt

vt in ea perficiatur corpus vnici domini noſtri, dei noſtri, & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti, in hac ſancta eccleſia apoſtolica. Tibi gloria, & filio tuo vnico, & ſpiritui ſancto nunc, & ſemper, & in ſęcula ſęculorum Amen.

✠Sanctificationem acceptabilem, remiſsionem peccatorum concedat nobis deus pater, cui laus, & honor, nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum Amen.

Quando ſacerdos offert hoſtiam ſuper altare, dicit orationem ſequentem.

Domine deus noſter, qui ſuſcepiſti ſacrificium Abel in deſerto, & Noe in ara, & Abrahæ in ſummitate montis, & Eliæ in monte Carmeli, & Dauid in area Areuna Iebuſci, & oblationē paupercule viduę in templo ſancto: ſic oblationem meam, & omnium famulorum, famularumq; tuarum, offerentium in nomine ſancto tuo ſuſcipe: vt pro meis, & eorum peccatis ſit redemptio, & ſicut nos offerimus, ita mercedem nobis retribue in præſenti ſæculo, & in futuro, & in ſæcula ſæculorum Amen.

Oratio quando ponitur vinum, & aqua in calice à diacono.

Vere Chriſte, deus noſter, & domine noſter, qui ad nuptias in Cana Galileæ vocatus fuiſti, & eas benedixiſti, & de aqua vinum feciſti, ſimiliter fac, & ✠benedic ✠ſanctifica, & ✠purifica hoc vinum, in conſpectu tuo, & fiat exultatio, vita animæ, & corpori noſtro, & in omni tempore nobiſcum permaneant, pater, filius, & ſpiritus ſanctus: quia non habemus alios deos, præter te domine: imple igitur nos vino exultationis, ſalutis, & lętitię, vitę, intellectus, & conſilij ſpiritus ſancti, in ſæcula ſæculorum Amen.

✠Benedictus dominus deus, pater omnipotens ✠Benedictus filius vnigenitus Ieſus Chriſtus, qui natus eſt de Maria virgine ✠Benedictus ſpiritus paracletus, deus noſter. Quibus patri & filio, & ſpiritui ſancto vera fortitudo in ſæcula ſæculorum Amen.

Poſtea

Poſtea replicat ſuper calicem, orationem Domine de-
us noſter, qui ſuſcepiſti &c. vt ſupra in offerendo hoſti-
am.

Dicit ſacerdos cantando, & extendendo palmas ſur-
ſum, ita tamen quod caput non excedant.

Vnus pater ſanctus. Vnus filius ſanctus. Et vnus ſpiritus ſanctus.

Populus reſpondet. Amen

Sacerdos cantando dicit.

Laudate dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi
Quoniam confirmata eſt ſuper nos miſericordia eius, & veritas Do
mini manet in æternum. Gloria patri & filio &c.

Diaconus dicit.

Surgite in orationem.

Dicit populus.

Domine miſerere noſtri.

Sacerdos.

Pax vobis.

Populus.

Et cum ſpiritu tuo.

Sacerdos in gratiarum actionem, dicit
orationem ſequentem.

GRatias agimus benefactori noſtro, domino miſericordi, patri
domini, dei & redéptoris noſtri Ieſu Chriſti: quia protexit nos
auxiliatus eſt nobis, cuſtodiuit, & commendatos nos ſibi reddidit,
attraxit, amplexus eſt, cõfirmauit, & peruenire nos fecit ad hanc ho-
ram, rogemuſq́ ipſum, vt etiã cuſtodiat nos in hac die ſancta, in om
ni tempore vitę noſtrę, & in omni pace, omnipotens deus noſter.

Diaconus dicit. Orate. Sacerdos autem ſequitur.

Domine ò domine, pater bone, & omnipotens, pater domini dei
& redemptoris noſtri Ieſu Chriſti laudamus te, ſuper omne opus,
ꝓ õni opere, & in õni opere: quia ꝓtexiſti nos, auxiliatus es nobis, cu
ſtodiſti nos, & cõmendatos tibi nos reddidiſti, attraxiſti, & ãplexꝰ es

con-

confirmaſti,& peruenire feciſti vſq; ad hanc horam: petimus quoq;,& quęſumus à bonitate tua,o amator generis humani

Diaconus dicit.

Petite,& rogate vt parcat nobis dominus,& miſereatur noſtri,& ſuſcipiat orationem,quę pro nobis fit à ſanctis ſuis,& faciat nos dignos, vt quæ præſtat accipiamus,& ſumamus de participatione,& ſacramento ſuo benedicto,vt dimittantur nobis peccata noſtra.

Sacerdos ſubſequitur.

VT perducamus hunc diem ſanctum, in omni tempore vitæ noſtrę,in omni pace, cum timore tuo: omnem tentationem, & omne opus ſathanę,conſilium hominum malorum,inſultatiões inimici abſconditas,& manifeſtas elonga,& expelle a me,& ab vniuerſo populo tuo,& ab hoc loco ſancto tuo:omnia bona, quicquid vtiq; pręſtat,& iuuat impera eis per nos,quia tu es qui dediſti nobis poteſtatem, vt calcaremus ſerpentem, & ſcorpionem, & omnem vim inimici. Ne inducas nos domine in tentationem: ſed redime, & libera nos ab omni malo. Per gratiam & miſericordiam, amorem erga humanum genus, filij tui vnici, domini, dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti,cum quo tibi vna cum ſancto ſpiritu eſt gloria,& poteſtas,nunc, & ſemper, & in ſęcula ſęculorum. Amen.

Pro offerentibus munera. Sacerdos.

ITerum rogemus omnipotentem deum,patrem domini, dei, & redemptoris noſtri Ieſu Chriſti pro ijs qui obtulerunt munera ſanctę,vnicę,quę eſt ſuper omnes, eccleſię, ſacrificium ſcilicet primarum decimarum,gratiarum actionis ſignum,& monimentum: ſeu autem quis multum obtulerit,ſeu parum:ſeu ſecreto,ſeu palam: ſeu volens & non habens: omnium amplectatur voluntatem, qui coeleſtem ſpiritum donat,& in quo omnium bonorum eſt poteſtas,dominus deus noſter.

Diaconus dicit.

Orate pro ijs qui obtulerunt munera.

Sacerdos.

Domine

Domine deus omnipotens rogamus te,& quęſumus pro h̃s qui obtulerunt dona ſanctæ, vnicæ quæ ſupra omnes eſt,eccleſiæ: ſeu multum obtulerunt,ſeu parum:ſiue ſecreto,ſiue palam:ſiue volentes & non habentes:omnium voluntatem acceptans,da vnicuiq̧ eorum pro pręmio benedictionem. Per vnicum filium tuum,cum quo tibi,& ſpiritui ſancto eſt gloria & poteſtas nunc,& ſemper,& in ſæcula ſæculorum Amen.

Oratio oblationis ſacrę.

O Princeps noſter Ieſu Chriſte, cuius ſubſtantia creata non eſt, ſed es purum verbum, tu es filius patris, tu es panis vitę,deſcendens de cœlo, qui antequam venires eras in figura agni immaculati pro redemptione mundi,nunc bonitatem tuam ò amator hominum imploramus: vt faciem tuam ſuper hunc panẽ, & calicem in hoc altari portatili oſtendas ✠ benedic ✠ ſanctifica ✠ munda,& tranſfer panem hunc in carnem tuam immaculatam, & vinum hoc in ſanguinem tuum precioſum:fiat ſacrificium ardens & acceptabile,medela,& ſalus animæ, & corpori noſtro: quia tu es rex noſter,& Chriſtus deus noſter,omni laude,reuerentia & gloria. Tibi gratias agimus,cum patre tuo cœleſti, ſpiritu ſancto vitali, nunc,& ſemper,& in ſæcula ſæculorum Amen.

Diaconus.

Flectite genua.

Populus.

Ante te domine flectimus.

Coadiutor ſacerdotis,dicit quod ſequitur.

Domine ò domine fili vnice Ieſu Chriſte,verbum dei patris,qui nobis per tuam ſalutiferam,& vitalem paſsionem, peccatorum noſtrorum vincula omnia dirupiſti, qui in diſcipulorum ſanctorum, immaculatorum miniſtrorum tuorum faciem inſufflaſti, dicendo Accipite ſpiritum ſanctum,quorum remiſeritis peccata,remittũtur eis,& quorũ retinueritis,retenta ſunt,pręſta domine,ſicut eis hoc officium ſacerdotale in eccleſia ſancta tua, cum poteſtate ligandi, &

 abſol-

abſolnendi in omni tempore peccata,& vincula iniquitatũ noſtrarum tribuiſti,ita bonitatem & clementiam tuam imploramus o amator hominum,vt abſoluant nos ſeruos tuos, & parẽtes,fratres, ſorores, & amicos noſtros, & me peccatorem, & omnes capita ſua inclinantes,ante conſpectum tuum,in hoc ſacrificio ſancto tuo: dirige nos domine in viam miſericordiæ tuę:diſrũpe,& frange omnia vincula peccatorum noſtrorum . O domine ſi ſcienter,aut ignoranter,aut malitia cordis,leuitate ſpiritus, aut inclinatione, & macula carnis,factis,verbis,& temporibus peccauimus tibi, parce domine,quia ſcis fragilitatem noſtram . O optime domine vniuerſi, & amator hominum concede nobis remiſſionem peccatornm noſtrorum ✠ benedic , & ✠ ſanctifica ✠ mundifica , & odorifica , & fac nos liberos & abſolutos: Abſolue pontifices,principes, & reges noſtros,patriarchas,archiepiſcopos,epiſcopos,ſacerdotes,diaconos & miniſtros noſtros,& populum tuum,parentes & fratres noſtros, Memento domine dormientium principum , pontificum , regũ, patriarcharum,archiepiſcoporũ, epiſcoporum,ſacerdotum, diaconorum,& miniſtrorum tuorum,parentum noſtrorum & omnium in recta fide quieſcentium,& imple nos timore nominis tui, & dirige nos facere voluntatem tuam, Sit tibi gloria,& honor : quia tu ſolus eis dignus es, in ſęcula ſęculorum, Amen.

SEruí tui hodie miniſtrantes,ſacerdos,diaconus,& omnes miniſtri,populus,& ego pauper tuus ſeruus,& peccator,abſoluamur per os trinitatis ſanctę,patris, filij, & ſpiritus ſancti , & beatę Marię cœli ſecundi,matris dei,per os Michaelis, Gabrielis,& omnium archangelorum,& nonaginta nouem ordinum angelorum,& mille millium miniſtrantium:et quorum nomina munerare neſcimus,et quatuor animalium,& viginti quatuor ſeniorum,& primorum ſãctorum patrum,& quindecim prophetarum, & duodecim eorum filiorum,& per os duodecim apoſtolorum,& ſancti Iacobi epiſcopi Ieroſolimitani , & ſancti Pauli, Timothei,Syllę, Barnabę, Titi, Philemonis,Clementis,& omnium ſeptuaginta duorum diſcipulo

rum,

rum,& quingentorum ſuorum ſociorum,& per os Marci diuinita-
tem clamantis,& aliorum euangeliſtarum, & per os trecentorum,
& decem,& octo epiſcoporum,qui recta fide in ſynodo Nicęna cõ-
gregati fuerunt,& centum quinquaginta in Conſtantinopolitana,
& ducentorum in ſynodo Epheſina,& per os pontificis noſtri Sa
uiros,Iohannis Chryſoſtomi oris aurei,Cyrilli,Baſilij, Theophili,
Athanazij,Gregorij,& pontificum noſtrorum Matheis, Gabrielis,
Iohannis,Salamę,Bartholomęi,Iſaac,Marci,& per os eccleſię vni-
cę,quę cogregata fuit per apoſtolos ſanctos, & per me peccatorem
abſoluamini,& impleamini gratia, ad gloriam & honorem patris,
filij,& ſpiritus ſancti.Amen.

Hic ſacerdos declarat epacta, aureum numerum,mobilia,
& immobilia feſta, indulgentias, & omnes ritus, & cęri-
monias a principio vſq; ad finem,& in viuorum,& defũ
ctorum memoriam effundit incenſum, proſequitur hanc
orationem ponendo ter incenſum in thuribulo.

✠ Benedictus pater omnipotens ✠ Benedictus filius vnicus Ieſus
Chriſtus ✠ Benedictus ſpiritus paracletus, quibus nunc, & ſemper
honor,& gloria.Amen.

Deinde circum circa altare incenſando,dicit.

Alleluia patri,alleluia filio,alleluia ſpiritui ſancto, nunc, & ſemper,
& in ſęcula ſęculorum.Amen.

✠ O Deus in ęternum tu es,ante, & poſt, qui cares principio &
fine,magnus in prouidentia,potens in opere,& prudens in conſilio,
quę omnia in omnibus demõſtrantur:oramus,& ſupplices te roga-
mus domine, vt in hac die nobiſcum maneas, & faciem tuã ſuper
nos oſtendas,nobiſcum habita,dele peccata, & iniquitates noſtras,
quę volũtarie,& inuoluntarie,ſcienter,& ignoranter fecimus:mũda
cor noſtrũ,& ſãctifica aiam noſtrã, permitte nos tibi appropinqua-
re:oblatio,& gratiarũ ſacrificiũ,incenſũ ſpirituale intret, & aſcendat
in cõſpectu ſanctitatis tuę. Cum incenſat altare, dicit orationem.

Memento domine vnicę eccleſię tuę,ſanctę,apoſtolicę,& cõgre-
gationis tuę,quam poſſediſti ab initio:memento domine principis

noſtri. N. & antiſtitum patrum noſtrorum patriarcharum, archiepiſcoporum, epiſcoporum, ſacerdotum, diaconorum, & omnium apoſtolicę fidei cultorum: memento domine regis noſtri. N. & omnium regum Chriſtianorum, parentum, famulorum, famularum que tuarum, fratrum, & ſororum, omnium fidelium dormientium, & in ſigno rectę fidei quieſcentium: memento domine congregationum noſtrarum, & benedic eis.

Dicit diaconus.

Surgite in orationem.

Sacerdos.

Pax vobis

Populus.

Et cum ſpiritu tuo

Sacerdos magna voce ſequitur, ter.

Adoramus patrem, filium, & ſpiritum ſanctum; trinum, & vnum.

Populus replicat idem, ter.

Sacerdos ſequitur.

PAx tibi ſancta eccleſia, habitatio pacis. Salue virgo Maria dei genitrix, tu es thuribulum aureum, quæ carbonem ignitum portaſti; benedictus qui eum de ſanctuario recipit, quia vere verbū Dei ipſe eſt, qui peccata remittit, & culpam delet, & ex te homo factus eſt, & patri ſeipſum verum incenſum, & precioſum ſacrificium obtulit. Adoramus te Chriſte, cum patre tuo optimo, & miſericorde, & ſpiritu tuo vitali: quia tu veniſti, & liberaſti nos.

Populus replicat idem.

Poſtea coadiutor ſacerdotis ſequitur.

Domine intelligentię, & annunciator ſapientiæ, quę prius nobis abſcondita erat, eam manifeſtaſti domine largitor verbi exultationis, & lętitiæ prædicantibus magnificentiam virtutis tuæ, tu es qui Paulum multitudine bonitatis tuę vocaſti, qui prius erat perſecutor eccleſię, & conſtituiſti eum vas electionis regni tui.

O Chriſte deus noſter, tu es optimus amator hominum; con-

concede nobis quęſumus ſapientiam, intelligentiam, ſcientiam, & intellectum, quę ſemper nobiſcum permaneant: vt ſapiamus, intelligamus, ſciamus, & perſpiciamus ſcripturam ſanctitatis tuę, quę in conſpectu tuo legitur, ſicut dono dediſti Paulo, & dignum tanta gratia eum feciſti, ita nos quęſumus quoq; dignos fac caput vitę, vt eum imitemur, & viam eius ambulemus, & eius veſtigia ſequamur, & nomen ſanctum tuum laudemus, & in cruce tua in omni tempore gloriemur, ſicut & ipſe ſemper gloriatus fuit. Tibi virtus, regnum, triumphus, magnificentia, honor, & gloria in ſęcula ſęculorum. Amen.

Diaconus anteq̃ legatur epiſtola, dicit.

Omnes qui non amant dominum noſtrum, & in natiuitatem ſuam minime credunt, & ſanctam Mariam virginem, anathema ſint vſq; ad aduentum eius.

Deinde legitur epiſtola Pauli quę occurrit, & vſq; libet ſecundum diem occurrentem.

Lecta epiſtola dicit diaconus.

Gratia patris, amor filij, & donum ſpiritus ſancti, quę deſcendunt ſuper apoſtolos benedictos, & mundos in Syon loco ſancto, duplicentur ſuper nos Chriſtianos in ſęcula ſęculorum. Amen.

Populus.

O bone miniſter ſancte Paule, ſanator infirmorum, qui coronã recepiſti, ora, & intercede pro nobis: vt liberetur anima noſtra, propter multitudinem miſeratiõum Ieſu Chriſti, & ſancti nominis ſui.

Dicit diaconus.

Surgite ad orationem

Populus.

Domine miſerere noſtri.

Sacerdos.

Pax vobis.

Populus.

Et cum ſpiritu tuo.

Sacerdos

Sacerdos ſequitur, dicens orationem ſignatam ſub ſigno ✠ vt ſupra incipientem O deus in æternum tu es &c.

Miniſter ſiue ſubdiaconus ante epiſtolam, dicit de epiſtola Petri, ſiue alterius apoſtoli.

Diſcipulus, & apoſtolus domini, & ſaluatoris, domini noſtri Ieſu Chriſti cuius oratio, & benedictio ſit ſuper nos ſemper. Amen.

Poſtea magna voce dicit epiſtolam.

Finita, & lecta epiſtola diaconus ſequitur.

FRatres mei nolite diligere mundum, neq; ea quę ſunt in mundo: quoniam omne quod eſt in mundo, concupiſcentia carnis concupiſcentia oculorum, & ſuperbia vitæ, quę non eſt ex patre, ſed ex mundo eſt, & mundus tranſit & concupiſcentia eius: qui autem facit voluntatem eius manet in æternum.

Dicit populus.

Sanctus, trinus, & vnus in ſubſtantia tua, cuſtodi congregationē noſtram; propter ſanctos electos tuos, & diſcipulos tuos, conſolare nos per miſericordiam tuam, & propter nomen ſanctum tuum.

Dicit diaconus.

Surgite in orationem.

Populus.

Domine miſerere nobis.

Sacerdos.

Pax vobis.

Populus.

Et cum ſpiritu tuo.

Sacerdos.

DOmine dominus noſter, & deus noſter, tu es qui apoſtolis tuis ſanctis, myſterium glorię Chriſti tui manifeſtaſti; et magna & innumerabilia dona eis tribuiſti, diuitias, & ſecreta miſericordiæ tuæ, eos ad prædicandum miſiſti; propitius eſto domine, & concedere dignare facere nos participes, & conſortes hęreditatis eorum, & ambulare & ſequi veſtigia eorum; præſta quæſumus vt in omni

ni tempore eis ſimiles ſimus, & in eorum amore fortificemur, & eorum labores participemus: cuſtodi domine eccleſiam Chriſtianā, ſanctam in bona adoratione, quæ ędificata, & fundata fuit per apoſtolos ſanctos.

Sacerdos ſequitur erga populum.

✠ Benedic gregi, & agnis tuis, multiplica domine hāc vuarum vitem, quam per manus tuas ſanctas, per dominum Ieſum Chriſtum plantaſti. Cui, & tibi, & ſpiritui ſancto gloria, & potentia, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum Amen.

DOmine deus noſter, qui ſacrificium Abrahę patris noſtri ſuſcepiſti, & pro vice, & ſaluatione Iſaac filij eius agnum deſcendere feciſti, ſic domine odorem iſtius incenſi ſuſcipe & ſicut ſacrificium illius agni recepiſti, ita domine mitte diuitias gratiæ, & miſericordiæ tuæ: fac nos puros, & mundos ab omnibus malis odoribus peccatorum, & tuæ virtutis, & maieſtatis dignos in laude munditię tuę: ò amator hominum fac nos iuſtos, ſine macula, cum lætitia omnibus diebus vitę noſtræ.

Sequitur.

MEmento domine vnicæ eccleſiæ tuę ſanctæ, quæ de fine vſque ad finem, in toto orbe terrarum, in apoſtolis tuis congregata fuit. Lætare domina, quia ſalutem ſanctam deprecamur, ò virgo in omni tempore mater dei, & Chriſti affer ſurſum, & in altum precationem noſtram apud electos filij tuiꝰ, vt remittantur peccata noſtra. Lætare domina quia peperiſti nobis lumen verum Ieſum Chriſtum dominum noſtrum, ora pro nobis apud eum: vt miſereatur animæ noſtræ: ora pro nobis in conſpectu throni filij tui Ieſu Chriſti. Lętare immaculata, vere regina. Lętare gloria noſtrorum parentum, quia peperiſti nobis Emanuelem, ò vere mediatrix ante dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, te ſupplices exoramus, vt memor ſis noſtri: ora pro nobis, vt deleantur iniquitates noſtræ.

Coadiutor ſacerdotis antequam legantur acta apoſtolorum.

Hoc eſt opus, & dicta noſtrorum patrum, apoſtolorū ſanctorū, &

immacu-

immaculatorum, gratia ſpiritus ſancti, & miſericordia duplicetur ſuper nos, & omnes Chriſtianos Amen.

Poſtea legitur ex actis apoſtolorum ſecundum diem occurrentem.

Finita lectione ſequitur.

VErba domini magna, multiplicata in eccleſia ſancta, populos credentes in dominum Ieſum Chriſtum multiplicauerunt. Cui gloria in ſæcula ſeculorum.

Populus reſpondet. Amen.

Poſtea ſequitur.

Sanctus, ſanctus, ſanctus dominus, Pater omnipotens.
Sanctus, ſanctus, ſanctus vnicus Ieſus Chriſtus filius, verbum patris.
Sanctus, ſanctus, ſanctus, Spiritus ſanctus, ſciens omnia.

Diaconus dicit. Surgite in orationem.
Populus. Domine miſerere nobis.
Sacerdos. Pax vobis.
Populus. Et cum ſpiritu tuo.

Sacerdos.

Domine deus noſter Ieſu Chriſte, qui dixiſti diſcipulis tuis ſanctis, & electis: Multi prophetæ, & iuſti deſiderauerunt videre, quæ vos videtis, & audire, quę auditis, & non viderunt, neq; audierunt: ſed beati oculi veſtri, & aures veſtrę videntes, & audientes, ſic nos fac dignos audire, & facere verba euangelij tui ſancti, per orationes & preces ſanctorum tuorum.

Diaconus dicit. Orate Sequitur ſacerdos

MEmento iterum domine verborum tuorum, pro illis qui ſe orationibus noſtris commendauerunt, quando oramus ad te domine deus noſter: memento dormientium, & in recta fide quieſcentium, & concede infirmis ſanitatem: quia tu es vita, ſpes, liberator, & reſurrectio omnium. Tibi gratias referimus in æternum, & in ſęcula ſęculorum Amen.

Diaconus accipiens crucem, dicit

Orate vt digni efficiamini audire euangelium.

Poſtea

Poſtea cantat.

Benedicam domino in omni tempore,ſemper laus eius in ore meo.In domino laudabitur anima mea.&c.

Sacerdos idem dicit.

Populus ter idem dicit,& in vltimo verſus ſemper dicitur Alleluia

Diaconus circuit eccleſiam clamando.

Surgite audite euangelium ſanctum,& bonam annunciationem Domini noſtri Ieſu Chriſti.

Poſtea coadiutor accipit thuribulum,& porrigit ſacerdoti, qui ter incenſat,accipiendo euangelium erga populũ dicit.

Magnus Deus benedic ✠ nos,& populum Chriſtianum , & fac introitum noſtrum in eccleſia tua ſancta vna cum angelis ſanctis, qui ſeruiunt Deo,& laudant eum omni tempore,in ſæcula ſæculorum.Amen. Sacerdos annunciat euangelium,ſic cantando.

Sanctum euangelium,quod annunciauit Matthęus,vel Marcus vel Lucas,vel Iohannes.

Miniſtri accendunt lumina,& pręparant alia neceſſaria,dicunt.

Gloria Chriſto & domino noſtro,& Deo noſtro ſemper. Exultate in domino,qui auxiliatur nobis, & pſallite Deo Iacob , accipite pſalterium in cythara.&c.

Sacerdos alta voce legit euangelium Dei.

Diaconus finito euangelio,dicit.

Exite foras,qui non vultis accipere ſacramentum,ſeu euchariſtiam.Ite catechumeni.

Miniſtri dicunt.

Et illi Cherubin,& Seraphin reddant gloriam. Sanctus,ſanctus, ſanctus, & ſanctus omnipotens ; pleni ſunt cœli & terra gloriæ , & ſanctitatis tuæ.

Adoramus te Chriſte cum patre optimo,& miſericorde, & ſpiritu ſancto vitali,tu veniſti, & liberaſti nos.

Diaconus dicit.

Surgite in orationem.

Populus — Domine miſerere noſtri.
Sacerdos — Pax vobis.
Populus. — Et cum ſpiritu tuo.
Diaconus dicit. — Surgite ad orationem.

Sacerdos dicit.

Pax vobis. Et iterum rogemus omnipotentem deum, patrem domini, & dei, ac ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti.
Rogamus, & petimus à bonitate tua, ô amator hominum, recordare domine, pacis eccleſiæ ſanctæ, in vnum per apoſtolos congregatę.

Diaconus dicit.

Orate pro hac eccleſia ſancta, in vnum per apoſtolos congregata, recta in domino.

Populus dicit:

Domine deus noſter, da nobis pacem: domine deus noſter, da nobis pacem. Chriſte rex noſter miſerere nobis.

Sacerdos dicit.

EA fuit à principio, & erit vſq; in finem ſęculi: omnes populos, & omnes reges benedic: pacem de cœlo mitte ſuper omnes animas noſtras, pacem vitę noſtrę da nobis per ipſam eccleſiam: da domine pacem regi noſtro Claudio, & principibus eius, ac iudicibus eius, & circa nos congregatis, tam extra quam intra eccleſiam: orna eos omni genere pacis. Rex pacis pacem da nobis: quoniam omnia dediſti nobis. Conſerua nos domine, quoniam prę̨ter te neminem cognoſcimus, nomen ſanctum tuum nominamus, & inuocamus: vt viuat anima noſtra in ſpiritu ſancto, nec inualeſcat mors peccati ſuper nos ſeruos tuos, & ſuper omnem populum tuum.

Pro pontificibus.

Et iterum rogemus omnipotentem deum, patrem domini, & dei ac ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti.
Rogamus & petimus à bonitate tua, ô amator hominum, recordare domine patris noſtri venerandi principis, archiepiſcoporum noſtrorum.

noſtrorum.N.ac ſancti,& beati antiſtitis noſtri.N.

Diaconus dicit.

Orate pro principe noſtro,principe noſtrorum archiepiſcoporũ Gabriele domino,& capite epiſcoporum magnę prouinciæ Alexandrinæ,& pro capite patrię noſtræ,venerando archiepiſcopo noſtro Marco,ac omnibus epiſcopis,ſacerdotibus,& diaconis rectæ fidei.

Sacerdos dicit.

CVſtodiendo cuſtodi eos nobis multis annis,& longo tempore,in iuſtitia,& pace:vt perficiant conſecrationem quam tu cõmiſiſti dignitati ſacerdotali,ſecundum ſanctam,ac beatam voluntatem tuam:vt iudicent in iuſtitia,& rectitudine,& paſcant populos tuos in ęquitate:cuſtodiendo cuſtodi etiam omnes epiſcopos,ſacerdotes,& diaconos rectę fidei,& omnes conformes ſanctę & vnicæ eccleſiæ,quę eſt congregatio apoſtolica: orationes vero quas pro nobis,& pro vniuerſis populis tuis faciunt , accepta in ſacrificium tuum altiſsimum,in odore bono ſuauitatis,& omnes hoſtes,& aduerſarios eorum diſsipa, & confringe ſub pedibus eorum velociter: ipſos vero cuſtodi nobis in iuſtitia,& pace,in eccleſia ſancta tua.

Pro congregatis, Sacerdos dicit.

Et iterum rogemus omnipotentem deum,patrem domini,& dei,ac ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti.

Quęrimus & rogamus à bonitate tua,ò amator hominum recordare domine congregationis noſtrę,& benedic ei.

Diaconus dicit.

Orate pro hac eccleſia ſancta,& noſtra congregatione quę in ea eſt.

Populus dicit.

Bñdic congregationi noſtrę & cuſtodi eã in pace. Diaconus dicit.

In ſapientia domini,dicite,& canite orationem fidei.

Populus dicit.

CRedo in vnum deum,patrem omnipotentem,factorem cœli,& terrę,viſibiliũ omniũ,& inuiſibiliũ. Et in vnũ dominũ Ieſũ Chriſtum,filiũ dei vnigenitum , & ex patre natũ ante omnia ſęcula

Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, geni tum, non factum, conſubſtantialē patri, per quem omnia facta ſunt qui propter nos homines, & noſtram ſalutem deſcendit de cœlis, & incarnatus eſt de ſpiritu ſancto ex Maria virgine, & homo factus eſt, crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturam, & aſcendit in cœlum, ſedet ad dexteram patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos: cuius regni non erit finis. Et in ſpiritum ſanctum dominum, & viuificantem, qui ex patre, filioque procedit, qui cum patre & filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus eſt per prophetas. Et vnam ſanctam, catholicam, & apoſtolicā eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma in remiſsionem peccatorum Et expecto reſurrectionē mortuorū, & vitam venturi ſeculi. Amen

Sacerdos dicit.

FAc eos vt ſint tibi ſine diuiſione, & ſine pigritia faciant voluntatem tuam ſanctam & beatam, fac eos domum orationis, domum puritatis, domum abundantię gratiæ: gratificare domine nobis ſeruis tuis, & poſt nos venturis in ſeculum. Exurge domine deus noſter, & diſsipentur inimici tui, & fugiant ante faciem tuam omnes qui oderūt ſanctum & benedictum nomen tuum: populi autem tui ſint benedicti millies millibus, & iterum millies millibus benedictionibus, faciantq; omnem voluntatem tuam, per gratiam, benignitatem, ac amorem erga homines filij tui vnigeniti, domini, dei, & ſaluatoris domini noſtri Ieſu Chriſti. Cui & tibi, ac ſpiritui ſancto ſit gloria, & potentia nunc, & ſemper & in ſæcula ſeculorum Amē.

Oratio pro pace perfecta. Sacerdos dicit.

MAgnus, & æternus dominus plaſmauit hominem immaculatum, incorruptibilem, mors autem ingreſſa eſt à principio in mundū, ob inuidiam diaboli: tu domine eripuiſti vim eius, per aduentum vnigeniti filij tui domini, dei, & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti, & impleuiſti totam terram pace tua: propterea cœleſtes legiones laudant te, dicentes: Gloria domino in cœlis, & pax in terra hominibus

nibus bonæ voluntatis. Diaconus dicit.

ORate pro pace perfecta, & amabili, ac ſalutifera, & apoſtolica. Salutate vos inuicem. Qui communicare non vultis diſcedite, qui autem vultis communicare ampleſtimini inuicem in plenitudine cordis, qui vero communicat cuſtodiat ſe à malo.

Sacerdos dicit.

O Domine ex beneplacito tuo imple corda noſtra pace tua, & munda nos ab omni mala cogitatione & immunditia, & ab omni memoria iniuriarum, & ab omni inuidia, & recordatione malorum, quæ mortem inferunt: ò domine fac nos omnes dignos vt ſalutemur ad inuicem ſalutatione ſancta, & immaculata, & recipiamus ſine iudicio, & ſine morte donum tuum cœleſte, hoc eſt gratiam tuam cum ſpiritu ſancto. Populus dicit.

CHriſte deus noſter, fac nos dignos ſalutandi te ſalutatione cœleſti, ac laudandi te vna cum Cherubin, & Seraphin dicentes: Sanctus, ſanctus, ſanctus omnipotens: pleni ſuut cœli & terra ſanctitate gloriæ tuæ. Sacerdos dicit.

Dominus vobiſcum, ſanctus inter ſanctos, ſanctus inter ſanctos, ſanctus inter ſanctos. Gratias agimus tibi domine, per dilectum filium tuum vnigenitum, domiuum, deum, & ſeruatorem noſtrum Ieſum Chriſtum, quem in poſteriori tempore miſiſti nobis, filium tuum, ſeruatorem, & redemptorem, nuntium conſilij tui: qui verbum tuum eſt, & per quem omnia feciſti, ſecundum voluntatem tuam. Diaconus dicit.

PEr beatum, & ſanctum patriarcham noſtrum. N. & per venerandum antiſtitem noſtrum. N. qui ſuis orationibus, & precibus laudant te, per Stephanum protomartyrē, Sachariam ſacerdotem, Iohannem baptiſtam, per omnes ſanctos martyres, qui in fide Ieſu Chriſti quieuerūt, per Matthęū, Marcū, Lucā, & Iohannē euangeliſtas, per Mariā dei genitricē, per Simonē Petrū, Andreā, Iacobū, Iohannē, Philippū, Bartholomęū, Thomā, Matthęū, Thadęū, Nathanael, Iacobū Alphęi, & Matthiā apoſtolos, per Iacobū apoſtolū fra-

trem

trem domini noſtri epiſcopum Ieruſalem ſanctę, per Paulum, Timotheum, Silam, Barnabam, Titum, Philemonem, Clementem, & per ſeptuaginta duos diſcipulos, & quingentos ſocios eorum, ac trecentos, decem, & octo rectę fidei patres, viſita nos, & fac nos participes orationum eorum omnium, & ſuper omnia recordare catholicę, & apoſtolicę eccleſię in pace, precioſo ſanguine per Chriſtũ ędificatę: recordare etiam omnium patriarcharum, archiepiſcoporum, epiſcoporum, ſacerdotum, & diaconorum, qui dirigunt viam verbi, quod eſt in veritate.

Dicit populus.

Miſerere domine animarum ſeruorum tuorum, & ancillarum tuarum, qui manducarunt carnem tuam, & biberunt ſanguinem tuum, & in fide tua quieuerunt.

Oratio benedictionis.

Sacerdos dicit.

O ſancta trinitas, pater, fili, & ſpiritus ſancte, benedic ſuper populum tuum Chriſtianum electum benedictione cœleſti, & mitte ſuper nos gratiam ſpiritus ſancti; aperi nobis fores eccleſię tuę ſanctę: propter miſericordiam tuam, & fidem noſtram, perfice in nobis fidem trinitatis vſq; ad extremum ſpiritum: O princeps noſter Ieſu Chriſte, viſita infirmum populum tuum, & ſana eum: dirige patres noſtros, & fratres noſtros peregrinantes; reduc eos ad lares ſuos cum ſalute, & pace: benedic ventos cœli, & pluuias, ac fructus terrę pręſentis anni pro gratia tua, prębe ſemper gaudiũ, & delitias ſuper faciem terrę, & corrobora ſuper nos pacem tuam: induc corda regum proborum ad benefaciendum nobis, da gratioſe honorem principibus eccleſię ſanctę, ſingulis eorum iuxta eorum nomen, in conſpectu regum potentium fac eos gratos. O domine prębe requiem animabus patrum, et fratrum noſtrorũ, qui in recta fide dormiunt & quieſcunt, & benedic his qui laborant circa thura, circa ſacrificia, circa vinũ, circa oleũ, ac butyrũ, & circa cortinas, & circa etiã libros, & cathedras, & circa res oẽs ſanctę eccleſię,

vt

vt Ieſus Chriſtus deus noſter remuneretur eos in cœleſti Ieruſalem; miſerere omniū,qui nobiſcum congregati ſunt,ad quęrendam miſericordiam dei noſtri Ieſu Chriſti, & omnibus illis qui nobis eleemoſinam tribuerunt, in ſede iudicij tu mitis ſis, & placidus: libera domine ob multitudinem miſericordię tuę omnes animas inopes, & afflictas,carceratos quoq;,ac captiuos, & exules, ac in ſeruitutem adductos & in amaris laboribus degentos. Recordare domine noſter Ieſu Chriſte in regno cœlorum,omnium illorum, qui a nobis petierunt vt recordaremur eorum. O domine libera populum tuum,& benedic hęreditati tuę, ac nutri eum,& exalta vſq; in ſęculum;cuſtodi eos in recta fide, & in gloria omni tempore, & fac vt feruéant ineffabili,inexcogitabili charitate, per preces, ac interceſſionem,quam pro nobis facit domina noſtra ſancta, & immaculata virgo Maria, & per preces maiorum angelorum ſplendentium, Michaelis,Gabrielis,ac Raphaelis,& Vrielis, & quatuor animalium ſine carne,& viginti quatuor ſeniorum cœli,& patrum noſtrorum ſanctorum patriarcharum,Abraham,Iſaac, & Iacob,& ōnium proborum patrum priorum, ac quindecim patrum noſtrorum prophetarum,ac ſancti Iohannis baptiſtę,& quatuordecim millium puerorum Bethleem, & patrum noſtrorum duodecim principum apoſtolorum,& ſeptuaginta duorum diſcipulorum,& quingentorum ſociorum eorum,ac trium puerorum Ananię, Azarię, & Mizael,ac ſancti Marci euangeliſtę & martyris,& ſancti Stephani archidiaconi protomartyris, & ſancti Georgij ſtellæ honoris, Theodori, Banadlij, Claudij, Minas electi,Coſmę, & Damiani, & patrum noſtrorum principum epiſcoporum trecentorum decem & octo,qui fuerunt Niceæ, & centum quinquaginta, qui fuerunt Conſtantinopoli,& ducentorum,qui fuerunt Epheſi,& Tecla aimanot, quorum orationes, & benedictiones,& auxilium,ac gratia ſit nobiſcum in ſęcula ſæculorum Amen. Iſtorum,& illorū omnium animabus requiem tribue,& miſerere eorum;ob id enim miſiſti ex cœlo filium tuum in vterū virginis. Diaconus dicit.

Qui

Qui ſedetis, ſurgite. Sacerdos dicit.

In quo portatus caro factus eſt, & notus per ſpiritum ſanctum in eius natiuitate. Diaconus dicit.

Aſpicite ad ortum. Sacerdos dicit.

Coram te aſſiſtant millia millium ſanctorum angelorum, & principum eorum. Diaconus dicit.

Aſpiciamus. Sacerdos dicit.

HOnorata quoq; animalia ſex alas habentia, Seraphin, & Cherubin, qui cum duabus alis faciem ſuam, & duabus pedes ſuos tegunt, cum duabus vero volant a fine mundi ad finem: ſicut ſemper te ſanctificant, & laudant, ſic a nobis ſanctificationem noſtram recipias, qui dicimus aſſidue ſanctus.

Diaconus dicit.

Dicite. Populus dicit.

Sanctus, ſanctus, ſanctus dominus zabaoth: perfecte pleni ſunt cœli, & terra ſanctitate glorię tuę. Sacerdos dicit.

VEre pleni ſunt cœli, & terra ſanctitate glorię tuę: per dominum, & ſeruatorem noſtrum Ieſum Chriſtum, cum ſpiritu ſancto, in ſęcula ſęculorum. Amen. Sanctus filius tuus venit ex virgine, vt voluntatem tuam adimpleret, & populum ſanctum tibi ordinaret. Populus dicit ter.

Secundum miſericordiam tuam domine, non ſecundum peccata noſtra. Sacerdos ſequitur.

EXtendit manus ſuas ad infirmitatem, infirmatus eſt, vt infirmos ſanaret in te ſperantes: qui etiam datus eſt per voluntatem ſuam infirmitati: vt mortem deſtrueret, & vincula diaboli diſſolueret, & calcaret infernum, probos dirigeret, ordinem plantaret, & reſurrectionem ſuam manifeſtaret. In ea nocte, in qua traditus eſt, accepit panem in ſanctas, ac beatas, & ſine macula manus ſuas, inſpexit in cœlum ad te patrem ſuum, gratias egit, & ſanctificauit, & dedit diſcipulis ſuis dicens. Accipite, & comedite ex eo omnes: Hoc eſt enim corpus meum, quod pro vobis tradetur, in remiſsionem

nem peccatorum. Amen.

Populus dicit.

Amen, amen, amen, credimus, & confidimus, & laudamus te ò domine deus noſter, hoc vere corpus tuum eſt.

Sacerdos dicit.

Similiter calicem gratias agens benedixit, & ſanctificauit, & dixit eis. Accipite, & bibite ex eo omnes; hic eſt calix ſanguinis mei, qui pro vobis effundetur, & pro redemptione multorum. Amen.

Populus dicit.

Amen, amen, amen, credimus, & confidimus, & laudamus te ò domine deus noſter, hic vere ſanguis tuus eſt.

Sacerdos dicit

Quoties hoc feceritis, in mei memoriam facietis.

Populus dicit.

Annunciamus mortem tuam domine, & ſanctam reſurrectionē tuam; credimus aſcenſionem tuam, & ſecundum aduentum tuum; rogamus te domine deus noſter; hæc vera eſſe credimus.

Sacerdos dicit.

NVnc autem recordamur mortis tuę, & reſurrectionis tuę, offerimuſq; tibi hunc panem, & hunc calicem, tibiq; gratias agimus, quod per hoc ſacrificium dignos nos feciſti ſtandi in conſpectu tuo, & ſacerdotale officium coram te exequendi; oramus te domine, & à te inſtanter petimus, vt mittas ſpiritum ſanctum ſuper hunc panem, & hunc calicem, videlicet ſuper corpus, & ſanguinem domini & ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti in ſæcula ſæculorum Amen. Tribue ſimul omnibus ex eo ſumentibus, vt fiat eis ad ſanctificationem, & plenitudinem ſpiritus ſancti, & ad corroborationem fidei: vt ſanctificent, & laudent te. Per dominum, & ſeruatorem Ieſum Chriſtum, cum ſancto ſpiritu, in ſæcula ſæculorum Amen.

Diaconus dicit.

Quęſumus te domine deus noſter toto corde, vt des nobis bonam ſpiritus ſancti vnionem.

Sacerdos ſequitur.

Da nobis vt coniungamur in ſpiritu ſancto tuo, & ſana nos per hoc ſacrificium, vt in te ſalui ſimus, per omnia ſæcula ſeculorum. Amen. Benedictum ſit nomen domini, & benedictus qui venit in nomine domini, & benedictum nomen gloriæ eius, fiat, fiat, fiat.

Populus dicit.

Benedictum ſit nomen domini, & benedictus, qui venit in nomine domini, & benedictum nomen glorię eius, fiat, fiat, fiat.

Sacerdos dicit.

Mitte gratiam ſpiritus ſancti ſuper nos domine.

Diaconus dicit.

Surgite ad orationem.

Sacerdos dicit orationem fragmenti.

COnfiteor tibi domine deus meus omnipotens, qui ſedes ſuper thronum Cherubin, & habitas ſuper excelſa, & laudaris ab humilibus: qui in ſplendore exiſtens mundum cognouiſti, abſconditum myſterium in cruce nobis oſtendiſti. Quis deus miſericors, & ſanctus ſicut tu; Poteſtas tua non eſt elongata à nobis, quam tuis dediſti diſcipulis, qui mundo & ſyncero corde tibi ſeruiunt, & offerunt tibi ſacrificiũ ſuaue olentis odoris. Per dominũ, & ſeruatorem noſtrum Ieſum Chriſtum, cui, & tibi, & ſpiritui ſancto ſit gratia, honor, & gloria in ſęcula ſæculorum.

Diaconus dicit.

Qui ſtatis, humiliate capita veſtra. Sacerdos dicit.

DOmine qui habitas ſuper Cherubin, & reſpicis populum tuum, & hęreditatem tuam, benedic ſeruos tuos, & ancillas tuas, & filios eorum, portionem tribue eis, qui de miraculoſa menſa tua ſumere veniunt, pro mentis purgatione, & peccatorum remiſsione, vnioneq; ſpiritus ſancti, ac ſalute animæ, & corporis, & hæreditate regni cœlorum, cum honore & voluntate. Per vnicum filium tuum, cui, & tibi cum eo, & cum ſpiritu ſancto laus, & gloria nunc, & ſemper, & in ſæcula ſęculorum Amen.

Dicit

Dicit ſubdiaconus cum populo

Exercitus angelorum ſaluatoris mundi, ſtant coram eo, & legũt corpus, & ſanguinem domini, & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti: accedamus ante faciem eius, & in fide eum reuereamur.

Diaconus dicit

Adorate deum cum timore.

Sacerdos dicit.

DOmine deus omnipotens, ſalus animę, & corporis noſtri, qui per os filĳ tui vnigeniti domini, dei, & ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti, dixiſti patri noſtro Petro: Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram, ædificabo eccleſiam meam, & portæ inferi non prępualebunt aduerſus eam concutiendam, & tibi dabo claues regni cœlorum: quemcunq; ligaueris ſuper terram, erit ligatus in cœlis, & quemcunq; ſolueris ſuper terram, ſit ſolutus in cœlis: ſint ſoluti ſerui tui, & ancillę tuę ab ore ſanctæ trinitatis: patris & filĳ, & ſpiritus ſancti, & etiam ab ore meo ſeruo tuo peccatore, & culpis pleno. Domine deus noſter tu tollis peccata mundi, ſuſcipe pœnitentiam ſeruorum tuorum, & ancillarum tuarum: oriri fac ſuper eos lumen vitæ: euelle ab eis peccata eorum quoniam tu es miſericors, & miſerator domine deus noſter, alienus ab ira, abundans miſericordiæ, & vere iuſtus: quando in te peccauimus domine, aut cogitatione, aut verbo, aut opere, parce, euelle, & compatere: quoniam tu es miſericors, & hominum amator: domine deus noſter ſolue nos omnes, & omnes populos tuos: ſolue domine ſummum pontificem noſtrum, N. & ſanctũ ac beatũ antiſtitem noſtrũ. N. & omnes alios pontifices, epiſcopos, ſacerdotes, & diaconos iuxta eorum nomina: cuſtodiendo cuſtodi eos propter nos ad multos annos, & ad longos dies, in iuſtitia, & pace: ſolue domine regem noſtrum Claudiũ ab omni vinculo delictorũ. Memento domine omnium dormientium, & quieſcentium in fide Chriſti, colloca animas eorum in ſinu Abrahę, Iſaac, & Iacob, & libera nos ab omnibus culpis, & maledictionibus, & ab omnibus abnegationibus veritatis, & ab omnibus periurĳs, ac communione

infidelium,& gentilium,ac hereticorum;da nobis cor,& intelligentiam fugiendi ab omnibus operibus diaboli;da nobis vt faciamus voluntatem tuam in omni tempore, & deſcribe nomina noſtra in regno cœlorum,& coniunge cum omnibus ſanctis, & martyribus. Per Ieſum Chriſtum dominum noſtrum,cui,ac tibi,& ſpiritui ſancto ſit gloria,& potentia nunc,& ſemper, & in ſæcula ſæculorum. Amen.

Diaconus dicit. Inſpiciamus.

Sacerdos. Sanctum date ſanctis.

Populus dicit.

Vnus pater ſanctus,vnus filius ſanctus,vnus eſt ſpiritus ſanctus.

Sacerdos dicit. Dominus vobiſcum.

Populus dicit. Et cum ſpiritu tuo.

Sacerdos eleuans ſacramentum,dicit alta voce.

Domine Ieſu Chriſte miſerere noſtri;domine Ieſu Chriſte miſerere noſtri;Domine Ieſu Chriſte miſerere noſtri.

Populus reiterat eadem verba.

Sacerdos dicit.

Oremus,qui eſtis pœnitentes humiliate capita veſtra. Surgite ad orandum. Pax omnibus vobis.

Populus dicit.

Et cum ſpiritu tuo

Sacerdos dicit.

HOc eſt corpus ſanctum,honoratum,& vitale domini,& ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti,quod datum eſt in remiſsionem peccatorum,& ad vitam æternam conſequendam vere ſumentibus ipſum.Amen.Hic eſt ſanguis domini,& ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti,ſanctus,honoratus,& viuificans,qui datus eſt in remiſsionē peccatorum,& ad vitam æternam conſequendam vere ſumentibus ipſum Amen. Vere hoc eſt corpus,& hic eſt ſanguis Emanuel dei noſtri Amen. Credo,credo,credo ex nunc,& vſque in ſæculum. Amen. Hoc eſt corpus & hic eſt ſanguis domini,

&

& ſeruatoris noſtri Ieſu Chriſti, quod & quem aſſumpſit ex domina noſtra ſancta, & immaculata virgine Maria, & viuit cum diuinitate, ſine mixtione, aut copula naturali, ſine ſeparatione, aut permutatione diuinitatis, quam rem teſtatus eſt optimo teſtimonio tempore Pontij Pilati, quo ſe ſponte prębuit pro nobis in ligno ſanctę crucis. Amen. Credo, credo, credo quod diuinitas non ſit ſeparata ab humanitate, ne hora quidem, necq́ per ictum oculi; dedit autem ſe pro nobis ad ſalutem & in remiſſionem peccatorum, & ad vitam ęternam conſequendam ſumentibus eum in veritate. Amen. Credo, credo, credo ex nunc, & vſq́ in ſęculum. Amen. Hęc eius ſunt, qui dignus eſt honore gloria, & reuerentia.

Hic ſacerdos ſumit corpus, & ſanguinem, & poſteā cõmunicat ex eadem hoſtia miniſtris ſacrificij dicẽs

Hoc eſt corpus, &c.

Diaconus dicit.

Orate pro nobis, & pro omnibus populis Chriſtianis, & illorũ memoriam facite, qui nobis dixerunt vt ſui recordaremur; Laudate, & pſallite cum pace, & amore Ieſu Chriſti.

Hoc loco dum miniſtratur ſacramentum populo, pſallunt docti aliqua carmina in honorem ſacramenti, & ſanctorum quorum feſta celebrantur compoſita, quæ populus reiterat canendo.

Sacerdos dicit.

QVos vocaſti domine, & quos ſanctificaſti, portionem da eis in vocatione tua, & fortifica eos in amore tuo, & cuſtodi in ſanctificatione tua. Per Chriſtum vnicum filium tuum, cui, & tibi cum eo, & cum ſancto ſpiritu gloria, & honor nunc & ſemper, & in ſęcula ſęculorum. Amen.

DOmine qui ęternum lumen vitę, & fortitudinem ſeruis tuis tribuiſti, & eos cuſtodiuiſti pluribus diebus, ac noctibus pręteritis in pace, benedic eis etiam in hac die. Per dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, cui, & tibi cum eo, & ſancto ſpiritu gloria, & honor nunc, & ſemper, & in ſęcula ſęculorum. Amen

Diaconus dicit.

GRatias agimus domino, ſanctũ eius ſumpſimus: ſit quod ſumpſimus medela ad viuificandam animam, Laudamus dominum deum noſtrum, ſumpſimus ſanctum corpus, & venerandum ſanguinem: hoc eſt, corpus Chriſti, & gratias agimus ei, quod digni fuerimus participare de hoc venerando, & ſancto myſterio.

Sacerdos dicit.

Exaltabo te rex meus, & deus meus, & benedicam nomini tuo in ſæculum, & in ſæculum ſæculi.

Populus dicit alta voce.

Pater noſter, qui es in cœlis, non inducas nos domine in tentationem.

Sacerdos dicit.

Per ſingulos dies benedicam tibi, & laudabo nomen tuum in ſeculum ſeculi.

Populus iterum dicit.

Pater noſter, qui es in cœlis, non inducas nos domine in tentationem.

Sacerdos dicit.

Laudem domini loquetur os meum, & benedicet omnis caro nomini ſancto eius in ſæculum, & in ſeculum ſeculi.

Populus iterum dicit.

Pater noſter, qui es &c. vt ſupra.

Sacerdos dicit.

DOmine animarum rector, ſanctorum director, & iuſtorum honor, da nobis oculos intelligentiæ, qui te ſemper videant, & aures, quæ te ſolum ſemper audiant: poſtquam ſatiaſti animam noſtram gratia tua, cor mundum crea in nobis domine: vt magnitudinem, & probitatem tuam, ac amorem tuum erga homines intelligamus: fiat voluntas tua ſuper animam noſtram, & mentem purã, ac rectam tribue nobis, qui de corpore tuo, & ſanguine tuo ſumpſimus, ſerui tui humiles quoniam regnum tuum domine, Gloria, ac bene-

benedictio ſit patri,& filio,& ſpiritui ſancto nunc,& ſemper & in ſę cula ſæculorum Amen.

Sacerdos dicit.

DOmine deus noſter,lumen inextinguibile reſpice ſuper ſeruos tuos,& ſuper ancillas tuas,& ſemina in cordibus noſtris timorem nominis tui,& numera eos,quibus corpus,& ſanguis tuus datus eſt,vt fructificent in benedictione;Fac habites in illis populis tuis,qui caput ſuum ante te inclinant,tam in maribus, quam in fœminis,& pueris,& nos etiam illis adiunge;protege, foue, ac guberna nos,per vires principum angelorum tuorum; ab omnibus operibus malis ſepara nos,omnibus operibus bonis coniunge nos. Per Chriſtum vnicum filium tuum, cui, & tibi cum eo, & cum ſancto ſpiritu gloria,& honor nunc,& ſemper & in ſæcula ſæculorum Amen.

Totus populus dicit canendo

Sanctus,ſanctus,ſanctus,trinus, ineffabilis, da nobis vt ſumamus vitam,per hoc corpus tuum ſine iudicio;da nobis vt fructificemus in beneplacito tuo,& fructus noſter manifeſtetur in gloria tua; viuifica nos in te,vt faciamus voluntatem tuam cum fide.Inuocamus te pater,& regnum tuum petimus,ſanctificetur nomen tuum ſuper nos;quoniam tu es fortis ac laudabilis,& glorioſus. Tibi ſit gloria in ſæcula ſęculorum.

Diaconus dicit.

Inclinate capita veſtra ante dominum immortalem, vt benedicat vos per manum ſerui ſui ſacerdotis.

Populus dicit.

Amen. Benedic nos ſeruos tuos domine in pace, ſit remiſſio ſuper nos qui ſanctum corpus,& precioſum ſanguinem ſumpſimus;concede nobis, vt ſpiritu omnes vires inimici conculcemus. benedictio manus tuæ ſanctæ plena eſt miſericordia, in ipſa ſperamus omnes;ab omnibus operibus malis ſeiunge nos, in omnibus operibus bonis colloca nos.

Bene-

Benedictus ſit qui dedit nobis ſanctum corpus, & precioſum ſanguinem ſuum, gratiam accipiamus, & vitam inueniamus per virtutem crucis Ieſu Chriſti: gratias agimus tibi, cum ſpiritus ſancti gratiam receperimus. Gloria ſit domino, qui dedit nobis corpus ſuum ſanctũ, & precioſum ſanguinem ſuum.

Gloria ſit diuę Marię, quę eſt gloria noſtra, & quę parturijt nobis ſacrificium.

Finis canonis patrum noſtrorum apoſtolorum, quorum oratio, & Benedictio ſit nobiſcum. Amen.

ANNOTATIONES QVÆDAM in pręcedentes Libros.

IN epiſtola Claudij imperatoris Aethiopum ad Paulum tertium pontificem maximum, ibi: datum tempore Marci euangeliſtę. Sciendum eſt noſtrates Aethiopes omne tempus, quod eſt a creatione mundi vſq; ad finem, per quadrienna partiri: non ſecus quã greci aliquamdiu fecerint per olympiades; ita tamen vt cuilibet quadriennio quatuor euangeliſtarum nomina tribuant; primo videlicet quadriennij anno Mathęi nomen, ſecundo Marci, tertio Lucę, quarto Iohannis. At ante aduentum Chriſti non quatuor euangeliſtarum, ſed quatuor animalium nomina, illorum ſcilicet quę euangeliſtarum typum apud Ezechielem, & Iohannem in Apocalipſi geſſerunt, cuilibet quadriennio pręfigebant; ſuper qua re ſcriptores noſtri hanc rationem afferre ſolent. Aiunt enim quod quemadmodum fides Chriſti, ab initio mundi alicubi ſemper fuit, & vſq; in finem eſt permanſura, ita credendum eſt quatuor illa animalia cœleſtia, per quę quatuor euangeliſtę religionis Chriſtianę cum pręcones, tum etiam ſcriptores ſignificati ſunt, ab origine mundi vſque in finem, ditionem ſuper omnia tempora accepiſſe; ita vt v-

num-

numquodq; eorum, per diſpartitos quadriennij annos ſemper in tempora ditionẽ habuerint. Ex quo colligunt, quod cum omne tẽpus ſub religione Chriſtiana comprehendatur, veriſimile eſt credere, vt illud ipſum ſemper per typum quatuor animalium ſub poteſtate quatuor euangeliſtarũ fuerit: quando ij religionis euãgelicę ſcriptores, atq; præcones fuerint. Scripta eſt igitur hæc epiſtola, tempore Marci euangeliſtę, id eſt ſecũdo quadriennij anno ab orbe condito .6578. hoc eſt .1645. quadriennio, anno 2; a Chriſto ſcilicet nato M.D.xlij, qui incidit in .viij. pontificatus Pauli Tertij.

Ex libro de modo baptizandi.

VIdes quod quando baptizandi renunciãt ſathanę, & omnibus pompis eius in occidentalem plagam reſpiciunt; quia cum ibi occidat ſol, tenebraſq; in noſtras regiones offundat, pro tenebrarum principe ponitur. Verum cum in fide Chriſti initiantur ad orientem vertuntur; vt recogitent ſe tenebris derelictis, ad veritatis lucem conuerſos eſſe, illamq; patriam per baptiſmum comparaſſe, ex qua primus homo per peccatum deiectus eſt. Eſt autem vetuſtiſſima traditio orientem verſus orare, vt ſcribit Baſilius in libro de ſpiritu ſancto & Origenes ſuper numeros homelia .v. quo more fere orientales etiam vſq; hodie vtuntur.

Habent. (vt vides) noſtrates Æthiopes ſacramentum confirmationis, quippe cum Chriſti ſit inſtitutum, & apoſtolica traditione ſit confirmatum; verum ſtatim poſt baptiſmum conferunt.

CVm legeris paruulis baptizatis ſacramẽtum corporis & ſanguinis Chriſti impartiri, ſcias ſolum indicem a ſacerdote in os pueruli immitti ſolitum eſſe, non euchariſtiam; at dum aliquantulum grandior factus eſt puer, idipſum fit, hoc vno dumtaxat addito, quod indice illo quem in os pueri ſacerdos eſt immiſſurus, pri

us cor-

us corpus,& ſanguinem Chriſti tangit:cum vero rationis capax factus eſt,tunc ad ſacram cōmunionem,vt cęteros alios recipimus.

ADNOTATIONES IN MISSAM

Alitheos ἀληθέως id eſt vere:grecū nomen eſt, ſiquidem a grecis omnia fere quę ad religionem pertinent noſtrates veteres habuerūt,

IN oratione ſuper cochlear: Vtimur cochleari grecorum more, quo lancea crucis ſignificatur: vnde greci ante conſecrationem euchariſtię(vt patet ex ſynodo florentina)his verbis vtuntur,vnus autē militū,lācea latus eius aperuit,& ſtatim ſangnis & aqua exiuit. Eſt autem cochlear in vſu ſacrificij; ne gutta aliqua ſanguinis in terram decidat:nam ex eo hauſtum ſanguinem in ora comunicantium,ſine periculo aliquo emittimus. Vtuntur & cartuſiani cochleari in ſacrificio,verum vt aquam in calicem mittant: hoc autem ea ratione(vt aiunt)faciunt,ne ſi plus aquę in calice poneretur,periculum aliquod in conſecratione contingeret.

ECcleſia de Scęua:Scęua inter æthiopię regna primum habetur, quippe quum regia ſedes in eo ſit. Eſt autem Scęua illud idē quod apud ſacras litteras Saba vocatur.

In oratione ſuper arcula. In arcula reponunt noſtrates non ſacramentum,ſed hoſtiam,quam ſacraturi ſunt.

Pro offerentibus munera:Offerre munera, primitias,& decimas vetuſtiſsimum eſt inſtitutum,vt in canonibus apoſtolorum cap.iiij. videtur,Verum ſuper altare non quodlibet munus offerri ſolebat, ſed ſpicarum dumtaxat, vuarum,oleiq̧ primitię,cetere res ad ſacerdotis domum afferebantur:hęc tamen munera ſuas benedictiones habent, vt hic, & in concilijs Aphricanę prouincię cap.iiij. videri poteſt:ſunt hę oblationes orientalibus vſitatę ęque ac occidentalibus. Vbi incipit,ſerui tui hodie) ibi &.xcix.ordinum angelorū. vbi latini nouem ordines ponunt,noſtrates.xcix. aſſerunt, Nam ſi

illi forte

Illi forte a parabola nouẽ dragmarũ, nos a.xcix. ouibus argumen-tũ ſumimus. Verũ ne quis putet nos ab eccleſia Romana, quã ma-trẽ, & caput omniũ eccleſiarũ confitemur, in hac re diſsidere, ſciat hęc omnia, & ſi diuerſa in nomina, in idem recidere; nam cum de-cem & cẽtum eadem ſit analogia, neceſſe eſt arithmetica ratione, vt eadem quoq; proportio ſit nouem, & nonaginta nouem.

Exeunt, de eccleſia catechumeni, & pœnitentes dum res ſacra per agitur: mos cunctis eccleſijs vetuſtiſsimus.

Ibi ſurgite ad orationem, verba diaconi. Vetuſtiſsimus mos eſt vt diaconi voce oratio indicatur. Aug: lib. ij. ad Ianuarium. cap. xviij.

IBi Orate pro principe noſtro: oram⁹ nominatim pro patriarcha Alexandrino, ea ratione, quia omnia fere quę ad religionẽ Chri-ſtianam pertinent, ab Ægyptijs accepimus; imo nec aliquem in pa-triarcham recipimus, niſi ab eo miſſus, ſacratuſq; ſit. Super õnes au-tem veneramur Romanum pontificem, tanquam ſummum, & v-niuerſalis eccleſię patrem; quippe qui ſacris litteris, œcumeniciſq; cõ-ſilijs hoc edocti ſimus.

Habemus (vt vides) Nicænum ſymbolum, quo in ſacrificio vtimur, non ſecus quam occidentales, habemus etiam apoſtolicum, verum non vtimur in ſacrificio.

Hoc eſt corpus meum: Non te moueant candide lector ex-emplaria æthiopica (ſi vnquam forte in ea incideris) quod in ijs ſcriptum ſit; hic panis eſt corpus meum, quia vetuſtiſsimi, & emen-datiſsimi codices Coxtitarum, ſiue Ægyptiorum, a quibus (vt dix-imus) magnam religionis partem maiores noſtri acceperunt, ha-bent. Hoc eſt corpus meum: vt videri poteſt in bibliotheca Vatica-na, quo dicendo modo Syrij quoq;, & Arabes vtuntur.

Nota etiam, quod vbicunq; ſignum crucis poſitum eſt, Æthio-pes noſtrates idipſum faciunt; veruntamen ambabus manibus in-uerſis, non vna, vt Latini.

Aduerte

ADuerte demum, quod ſemper dum res ſacra agitur, oramus pro fidelibus defunctis, quod certe non faceremus, ſi recens, ac Latinorum inuentum eſſet, vt adlatrant hęretici: At inſtitutum diuinum, & apoſtolica traditio eſt, vt ſcribit Chriſoſtomus hom. Lxix. ad populum, & Dyoniſius in eccleſiaſtica hierarchia cap. vij. quod manifeſtat vniuerſalis eccleſię conſenſus, authore diuo Aug. in lib. de agenda cura pro mortuis, & lib. 2. de baptiſmo contra Donatiſtas cap. ix. & lib. 1. ad Ianuarium cap. 1.

FINIS.

¶ Viſum & admiſſum per Petrum Curtium, Plebanum diui Petri Louanienſem, die. 6. Decemb. Anno Domini. 1549. Petrus Curtius.

¶ Excudebat Louanij Hugo Cornwels, Typogra. Iurat. Anno Domini Milleſimo Quingenteſimo Quinquageſimo. Menſe Ianuario.